

Hind 2,24 € /35,05 kr

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

Positriteel:

Getter Jaani

„Kung fu panda”

Intervjuu

Getter Jaaniga

**Hea sõnumiga
pildid**

**MaxModa
festival**

**Sten Roosi
võistluselt**

**Suitsupääsuke
saabus!**

**Kuidas loomad
värvusi näevad?**

**Keltsalill,
lumeülane, sinilill...**

www.healaps.ee

Lahedad ja lõbusat lehekuud, armsad sõbrad ja sugulased!

Nüüd teeme teatavaks meie märtsinumbris välja kuulutatud võistluste võitjad! Nagu ikka, toimetame lõuna-estlaste auhinnad Tartu O. Lutsu nim. Keskraamatukogu lasteosakonda (Kompanii 3/5, Tartu), Põhja-, Lääne- ja Ida-Eestis elavate laste preemiad ootavad neid Kullo Lastegaleriis (Tallinn, Kuninga 6). Kellel on muid soovide ja ettepanekuid, neil palume need toimetusele saata e- või tavaposti teel!

Fashion Barbie'd võitsid

JOHANNA MATTO Kärdlast, **KELLY PARDEL** Türitl, **KENELI POHLAK** Väike-Maarjast, **TRIINU SEPP** Tallinnast **PIPI-LOTTA KULLA** Laevast ja **MARIT VAHT** Tartust. Ergutusauhinna saab **MERILY RAUDSEPP** Laevast.

Väga vahvate tulevikurongide joonistajaid

oli seekord väga palju. Auhinnakarbid saavad **MANNJAANA LOODE** Puurmanist, **HANS-ERIK KULLA** Laevast, **LUDVIG SUVI** Jõgevalt ja **MARI-LIIS JAANHOLD** Türitl. Ergutusauhinnad Rekatolt saavad **KATRIN KOOKLA** Suure-Jaanist, **JASMIIN KARU** ning **GEORG-ERIK RÜÜT** Türitl ja **MARKUS KONKA** Puurmanist.

Ristsõna-auhinna – koolihuumoriraamatu „Juku juntsüklopeedia“ – töi loosiõnn **ANNI SIKULE** Tallinnast ja **ANNABRITA KALDALE** Paistust.

Lembitu mõistatuse preemiaraamatud saavad **ERETH KARJAMA** Savelt ja **ERKO-HENDRIK MÖTTUS** Järvamaalt.

Väikese viktoriini auhinnaraamatud võitsid **MARI-LIIS MÄGI** Kohtla-Järvelt ja **KAAREL JALAJAS** Põltsamaalt.

lk 22

Kaanepilt: Elly Tobolin (Kullo Suurnäitusel 2011)

- 3 Mai Zernask sinilillest
- 5 Steni võistluselt: Elina-Darja Davidök, Egne-Sigrid Kukk
- 6 Lastemuuseumi hea sõnumiga pildid
- 7 Luulet: Liis Rüütel, Kristjan Rannaäär, Birgit Ületoa, Theodor Sammül
- 8 Tiit Kändler sellest, kuidas loomad värvusi näevad
- 10 Steni võistluselt: Ants Jürgen Tammsaar
- 11 Kirjalaps: Lisette Mai Jaanus
- 12 Viktoriin, Lembitu mõistatus
- 13 Naeru-uss
- 14 Ira Lemberi kevadluulet
- 15 Mustkunstnik Ande uus trikk
- 16 Reet Made „Palli“
- 19 Peep Veedla suitsupääsukeset
- 21 Poster: Getter Jaani
- 22 Poster: 2 „Kung fu panda“
- 25 Mis uudist?
- 26 Südameleht lilledes seas liikumisest
- 27 Ilmar Trulli ristsõna
- 28 Oma sulega: Janete Gloria Ruusmann
- 30 Osavnäpp: Lully Gustavsoni lauakaunistusi
- 31 Sandra sööginurk: pannkoogi-ideed
- 32 Laevareisile!
- 33 Autonimedest
- 34 Barbindus: Sing-A-Ma-Jigs
- 35 Cecilia Dinere „Õnnelil ja liblikas“
- 36 Paetisme
- 37 Kinouudised
- 38 Intervjuu Getter Jaaniga
- 39 Irise näovärvikool: roheline roomaja
- 40 Söber Veltzi rokikool: Frank Ifield
- 42 MaxModa moefestival

Väljaandja: Mittetulundusühing Hea Laps
Harju 1, 10146 Tallinn Tel: 631 44 28
Hea.Laps@mail.ee

Tellimisinfo: Ajakirja saab tellida kõigist Eestimaa postkontoritest ja Hea Lapse veebilehelt
www.healaps.ee/tellimine

Trükk: Reusner

Ajakiri Hea Laps ilmub kord kuus

Toimetaja Leelo Tungal, leelo@healaps.ee

Levija Anna Magdaleena Kangro, anna@healaps.ee

Kujundaja Vivika Kalt, vivika@healaps.ee

Sinilill – kevadine taevakild salumetsades

Kui neid soovitusi ei arvestata, siis peame meiegi varsti sinilille looduskaitse alla võtma, nagu ta on juba paljudes Euroopa maades, näiteks Soomes ja Rootsis.

Nähkat kisub kevaditi kangesti metsa alla ringi vudima. Ühel sellisel uitamispäeval sattus ta metsa servas taevalike sini-siniste lillede peale. Korjanud kimbukese kaasa, rühkis Nähka kodu poole.

„Juuli-memm, vaata, mis mina sulle tõin – on ju kaunid lilled! Mis lilled need on?“

„Oi, need ju, kulla Nähka, on sinililled“ hüüatas memm sinililledele sobivat vaasikest otsides.

„Seda lille kutsutakse ka keltsalilleks, külmaülaseks, lumelilleks, maksaleheks, siniülaseks, talililleks. Eestikeelse nime sinilill on ta saanud teadagi õite sinise värvi järgi. Ladinakeelne nimi – millega maailmas kõiki taimi nimetatakse – *Hepatica nobilis* – tuletati aga muistsete ravitsejate arvamusest, et taimel olevat eriline võime ravida seda organit, millele mõni tema osa sarnaneb. Sinilille kolme-hõlmalised lehed sarnanevad maksaga – kreeka keeles *hepar* (epar). Eestiski on sinilille mõnel pool maksalilleks ja maksarohuks kutsutud.“

„Ma sooviksin veel rohkemgi sinilille tundma õppida!“ nurub Nähka, pilk vaasi küljes kinni.

„No kuula siis. Sinilill kasvab üldiselt metsas puude või põõsaste vahel või varjus. ja seega on nagu loodud kevadel valgusküllases salumetsas elama. Ka tema laiad ja suured risti päikesekiirtega asetsevad tumerohelised lehed on ideaalsed päikesekiirte püüdjad. Sinilille lehed elavad tavaliselt 13 – 14 kuud. Seega annavad nad taimele jõudu ka varakevadise õitsemise ajal. Sinilill õitseb enne suurte puulehtede ilmumist, sest siis on valgust rohkem. Õiepungad aga moodustuvad juba õitsemiseelse aasta suvel ja peidavad end talvel mullapinna lähedal pindmises, kuid soojas kõdukihis. Osa saab neist siiski külma, parasiitseente või loomade tõttu hukka, kuid need, kes ellu jäävad, saavad avaneda kohe esimeste soojade ilmadega. Seega ei pea sinilill õitsemise alustamiseks ära ootama pinnase sulamist.“

Muide, kas sa tead, et sinilille seemneid levitavad eelkõige sipelgad?“

Sellest pole Nähkal aimugi ja memm pajatab edasi: „Selleks on taimel kaks abivõtet. Esiteks pööravad sinilille algul lühikesed, kuid õitsemise lõpuks küllaltki pikad, punakad õievarred end viljade valmimise ajal peaaegu vastu maad. Nii saavad sipelgad need kätte. Kuid ega sipelgaid neid niisama taha. Lill on kaval: ta paneb valminud seemnete külge magusa lisandi. Just selle järgi sipelgad suurel hulgal tõttavadki. Suurepärast saaki koju vedades jääb ikka mõni seeme kuhugi maha.“

„Kas tahad natuke ka sinilille ehitusest kuulda?“ uurib memm.

„Olen üks suur kõrv!“ sädistab Nähka.

„Eelkõige huvitavad inimesi õied, aga harva teatakse sinilille õie osade nimetusi. Need nn kaunid sinised, harvem ka roosad, lillad või valged õied, on hoopiski tupplehed. Ja need rohelistes lehekeseid õie alusel ei ole siis mitte tupplehed, vaid varrele kuuluvad kõrglehed. Kroonlehti sinilillel polegi.“

Sinilillest on veel paljugi huvitavat rääkida. Sinilill on olnud mitmete haiguste vastu kasutatav ravimtaim, kuid ettevaatust: ta on ka mürgine. Viimast peab arvestama eriti korjamise juures. Nahale sattunud mahl võib tekitada ville ja põletusi. Sinilille närvides on aga tagajärjed kurvemad. Vaasipanemiseks ei maksa teda liialt korjata. Ja lausa lubamatu on taime üleskiskumine. Kui neid soovitusi ei arvestata, siis peame meiegi varsti sinilille looduskaitse alla võtma, nagu ta on juba paljudes Euroopa maades, näiteks Soomes ja Rootsis. Ka Saksamaal ja Prantsusmaal on liik looduskaitse all.

„Aga õnneks on meil nii palju sinililli! Kas sinilill õitseb kogu suve?“ uurib Nähka.

„Oi ei. Sinilill õitseb olenevalt kohast ja ilmadest veebruarist maini. Eestis märtsi lõpust maini. Sinilill on üks esimesi taimi, mis kevadel õitseb. Et ta vajab õitsemise ajal rohkem valgust, peab ta ära õitsema enne, kui lehtpuud lehte lähevad. Üks õis on avatud 8 – 10 päeva. Öösel ja halva ilmaga õied sulguvad.“

Harilikku sinilille kasvatatakse ilutaimena nii õite kui ka lehtede pärast. Eriti armastatakse roosade, purpursete, valgete ja siniste õitega taimi ning topeltõitega sinililli. Sinilillele on omane väga suur varieeruvus nii õite kui ka lehtede värvis ja kujus. Näiteks pürenee sinilill on kasvult üsna pisike, kenade mustriliste lehtedega ja puhasvalgete õitega. Kevadel sinilillede kasvukohas jalutades võib kergesti sattuda sinilillepuhmale, mille õied on lillakamad või hoopis heledamad kui ümbritsevatel puhmastel. Harvemini trehvb suisa roosade õitega puhmast. Aednikud on selekteerinud ja aretanud väga palju erineva õievärviga sorte.“

Memm teab ka rahvameditsiini tarkusi läkatuskõha vastu lastele on hea sinililletee ja kui suvel pannakse värsketele haavale teelehti, siis varakevadel saab selleks kasutada sinilille lehti.

Rahumäe Põhikooli näituselt

Žürii eriauhind

Päev laiskade koolis

Laiskade koolis algas esimene päev pärast talveheaega. Helises kell, mis vajutati kähku kinni, ja kõik laisad põõnasid edasi. Vaikselt hiilis klassi väga

unine õpetaja. Ta pistis igale õpilasele padja alla inglise keele õpiku ja pani mängima plaadi, mille lobisesid pesuehtsad inglased. Kõik õpilased nägid unes, et on Inglismaal ja räägivad täiesti vabalt inglise keelt.

Kolistades loivas klassi koolidirektor, kes on nagu Londoni kahekorruseline autobuss, mille ülemisel korrusel puudub juht. Tüdinud häälel teatas direktor, et ta on täna bioloogia tunni asendusõpetaja, sest õige õpetaja pole veel talveunest ärrganud. Algul ei teinud laisad väljagi ja nohisesid edasi magada. Kuid siis hakkas direktor näitama õppefilmil laiskloomast ja uudishimu sai unest võitu.

Järgmine tund oli kehaline kasvatus ja siin kulusid marjaks ära laiskloomalt õpitud liigutused. Õpetaja tegi korraks ettepaneku üle kitse hüpata, aga kes see ikka viitsis. Kehaline tegevus oli väga väsitav ja seepärast hakati õige pea matil lõdvestusharjutusi tegema.

Pärast kehalist kasvatust algas söögivahetund, kus keegi midagi süüa ei jaksanudki. Eelmised tunnid olid olnud ju nii väsitavad.

Nüüd oli tööõpetuse kord. Selles tunnis tegid laisad masinaid, mis nende elu kergemaks muudaks. Ega nad sellega kaua tegelda ei viitsinud, aga lusikat hoidva, sööki tõstva ja suhu pistva masina jõudsid nad ikkagi valmis teha.

Oligi käes aeg õppida ajalugu. Selles tunnis said õpilased teada, et targemini toimivad need, kes siis, kui on kiire, poevad teki alla ja ootavad, kuni kiire üle läheb. Kui tähtsad mehed ajaloo oleksid nii teinud, siis oleks palju õnnetusi ja sõdu ära hoitud.

Õpilaste pead olid ajaloost veel paksud, kui algas uus raske tund – matemaatika. Ülesanded olid veel raskemad kui eelmistes tundides. Õpetaja kirjutas tahvlile eriti keerulise ülesande. Laisad mõtlesid ja murdsid päid, kuid said tulemuseks ainult nulli. Nad olid natuke pettunud ja täiesti kurnatud. Enam ei jaksanud nad üldse ja jäid magama. Koolipäeva lõpus hakkas kõlaritest kõlama unelaulu, aga seda polnud enam kellelegi vaja.

Hea Lapse tüdrukuauhind

Ilus õhupall

Elas kord ühes kuningriigis Tiinake. Tal oli väga raske elu: ta pidi vara tõusma, õppima ja koduseid ülesandeid tegema. Ükskord ütles Tiinake emale: „Ei taha enam koolis käia!”

Emal ei oodanud seda: „Tiinake, koolis on vaja käia!” „Ei taha,” ütles Tiinake.

Emal vihastas. „Sa lähed kooli!” hüüatas ta ja läks toast välja.

Tiinake mõtles terve öhtu, kuidas kooli mitte minna. Lõpuks mõtleski välja!

Hommikul ärkas ta üles ja kõik läks plaani järgi. Tiinake pani kooliasjad kotti ja läks õue. Seal sosistas ta võlusõnad, plaksutas käsi ja – hopsti! Oligi LAISKMAAL!

Sellel maal on kõik tehtud maiustustest ja õhus lendavad kommid. Tiinake rõõmustas, heitis pikali ja hakkas telekat vaatama. Aga ümberringi keerlesid paksud tüdrukud ja poisid.

Oi... Ta muutus ilusaks õhupalliks ja hakkas lendama. Tiinake lendas ja lendas ning lõpuks maandus oma kodus. Emal oli šokis: mis ilus õhupall, tütrekese moodi! Emal sai aru: see on Tiinake, ja imestas: „Mis lapsega koolis juhtunud on?”

Siis nägi Tiinake ennast peeglist. Ta ehmus!

Emal ütles: „Kallis laps, kui sa lõhki lähed, siis... pauh! – ja sind ei olegi enam!”

Aga Tiinake sosistas võlusõnad, plaksutas käsi ja hopsti! – oligi KOOLIS.

Ja Tiinake oli kõige õnnelikum koolilaps maailmas!

Elina-Darja Davõdik Tallinna Õismäe Vene Lütseumi 5. c klassist

Egne-Sigrid Kukk Tartu Kunstigümnaasiumi 6.a klassist

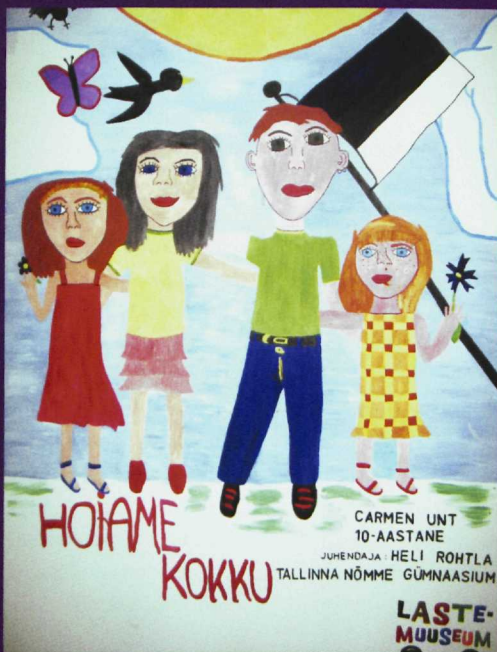
Lastemuuseumi hea sõnumiga pildid

Mark Dragunov

Alice Ots

Sander Õispuu

Carmen Unt

Andri Lauri

Kaili Pernits

Lastemuuseumi kohta loe ka: www.linnamuuseum.ee/lastemuuseum
Internetist vaata lastegalerii näituste kohta: www.kullo.ee

Kertu-Liis Klaar (Tallinna Huvikeskus Kullo)

Emakene armas

Ainult kaks sõna –
mis nii tuttavad kõigile,
mis nii tavalised ja lihtsad,
mida tihti ei öelda.
Neis sõnades on midagi imelist,
mis jääb märkamata.
Kui oled ükskord ema,
tunned nende tõelist soojust.
Ainult kaks sõna –
emakene armas...

Liis Rüütel
Halliste Põhikoolist

Kevad

Lumi sulab sull-sull-sull,
vesi voolab vull-vull-vull.
Kevadilm on soe ja ilus,
sest väike lill on põõsa vilus.

Lilled rõõmsalt tärkavad,
lapsed vara ärkavad.
Päike särab taevalael.
Nüüd meil kõigil suul on naer!

Birgit Ületoa
C. R. Jakobsoni nim, Gümnaasiumi 2.c klassist

Meie klassi plikad

Meie klassi plikad
on juba päris pikad.
Nad käivad koolis patsiga
ja mõnel seelik satsiga.

Vahetunnis kisa-kära –
keegi pinalid on peitnud ära.
Tüdrukud kõik üheskoos
poisse materdavad naljahoos.

Tunnis jälle kõik on hästi
tüdrukutel nii kui kästi.
Melani teab iga vastust.
"Poiss, seda meeles pea –
ära parem vastust piilu,
muidu saad veel kõrvakiilu!"

Annil' meeldib kannelt mängida,
Marisel' noortekas hängida,
Karolinil ilus lauluhääl.
Jane on tubli kelgumäel.

Need on meie klassi tirtsud –
ei nad ole üldse pirtsud.

Kristjan Rannaäär
Tornimäe Põhikooli 6. klassist

Puhkuse ootamine

Millal, millal puhkus tuleb?
Siis saaks jälle ujuda.
Koolitöödest siis ma loobuks,
läheks maale puhkama.

Mängiks oma koeraga
ja sõidaks oma rattaga.
Hüppaks pommi sooja vette,
siis läheks tuppa magama.

Sõidaks issi autoga
ja mängiks jalkat sõbraga.
Hüppaks vennaga batuudil,
kuid pean veel veidi ootama...

Theodor Sammul
C.R. Jakobsoni nim Gümnaasiumi 2.c klassist

Tiit Kändler, teaduskirjanik

Valguse värviline maailm

Loomad näevad värvusi erinevalt

Nagu juba öeldud, tunnevad silmas olevad valgustundlikud närvirakud ära neile langeva valguse ereduse. Ja teised jälle sõeluvad valgest valgusest välja kolm värvust – sinise, roheline ja punase. Ülejäänud töö jääb teha ajul.

Värvus ei ole valguse või valgust peegeldavate asjade olemus. Värvus on aisting, mis tekib ajus. Kui valgus esemele langeb, siis osa sellest neelatakse, osa hajub ja osa peegeldub. Iga ese neelab eri värvi valgust, ja see, mis neelamisest üle jääb, peegeldub meie silmadesse.

Värviline nägemine algab silma võrkkesta koonusekujulistest närvirakkudest kolvikestest. Need kolvikesed edastavad

valguse signaale ajju. Igas kolvikeses on värvaine ehk pigment. Kui pigment neelab valgust, ergastab see võrkkesta närvirakke, mis saadavad impulsid optilisele närvile, miskaudu info ajuni jõuab.

Mida tugevam on valgus, seda enam footoneid nägemispigmentid neelavad ja seda suurem saab olema iga kolvikeses ergastus ning seda eredam tundub olevat valgus. Kuid üksainus kolvike ei tee muud kui saadab vaid edasi oma ergastuse. Ühed kolvikesed tunnevad paremini sinist, teised rohelist, kolmandad punast valgust. Aju tunneb ära, millist liiki kolvikesest talle signaal saabus.

Silma võrkkestas on kolvikeste kõrval ka kepikesed. Need sisaldavad sellist värvainet ehk pigmenti, mis on kõige tundlikum roheline värvi suhtes. Kuid kepikesed suudavad näha

Kass näeb öösel paremini kui inimene, sest tema silmas ei ole mitte ainult lääts, mis koondab valguse valgustundlikele rakkudele, vaid tema silmas on ka peegel.

ka hämaruses. Värvusi kepikesed ei erista. Värvitundlikud kolvikesed hämaruses hästi ei näe ja see seletab, miks maailm tundub meile siis pigem hall kui värviline.

Kassidel ja koertel, sigadel ja põtradel ning teistel imetajatel on silmas vaid kahte liiki kolvikesi, mis eristavad sinist ja rohelist värvi.

Kass suudab eristada ka kollast, kuid sinist ja violetti tabab ta paremini kui punaseid toone. Kass näeb nii, nagu inimene, keda kutsume värvipimedaks.

Ka koera maailm on kahevärviline, ent see-eest tabab ta ülihästi liikuvaid asju ja näeb kaugemale, suutes oma liikuva omaniku ära näha peaaegu kilomeetri pealt. Kui omanik seisab, kahaneb see äratundmise kaugus kaks korda. Koer suudab tabada liikunust 20 korda tundlikumalt kui inimene.

Nii et härjale on täiesti ükskõik, kas talle lehvitada punast või hoopis halli rätti, tema näeb neid kahte ikka ühtmoodi.

Kass kannab peegleid kaasas

Kass näeb öösel paremini kui inimene, sest tema silmas ei ole mitte ainult lääts, mis koondab valguse valgustundlikele rakkudele, vaid tema silmas on ka peegel. See peegel asub võrkkesta tagaosas ja saadab valguse, mis võrkkestast on läbi pääsenud, ilma et selle oleks võrkkesta rakud neelanud, silma tagasi. Seepärast näeb kass seitse korda pisema intensiivsusega valgust kui inimene. Ning sellepärast ongi kassil kriimud silmad, öösel helgivad need ja pildistades jäävad värviliseks.

Ka huntidel ja koertel on silma võrkkesta taga peeglikesed.

See peegel on öösel hea, kuid ohtra valguse korral liig, ja sellepärast on kassi silmal ees muutuva laiusega pilu ehk pupill, mis päevalvalguses üsna kitsaks püstiseks triibuks kokku tõmbub.

Kassi silmaläätis on suurem kui inimesel, nii kogub see enam valgust. Kuid seevastu ei suuda kass erinevalt inimesest oma silmaläätse fookuskaugust peaaegu üldse muuta ja lähedal asuvaid esemeid näeb üsna uduselt.

Kassil on – nii nagu enamikul kiskjatel – silmad suunatud ette. Tema vaateväli on veidi laiem kui inimesel. Kass silmi ei

pilguta, tema silmad määrimist ei vaja – seegi on küttimisel eelis. Kui kass pilgutab, siis aeglasemalt kui inimene, ja üht silma korraga.

Nii et kass keskendub öisele nägemisele ja seetõttu ei ole tema nägemine nii terav kui inimesel ja nii värviline ei ole ka kassi maailm.

Ultravioletse nägemise uurimine algas putukate uurimisest, kui Charles Darwini naaber ja sõber sir John Lubbock 1880. aastate alul avastas, et isegi ultravioletses valguses suudavad sipelgad oma nukke leida ja inimese jaoks nähtava valguse kätte tassida. 1990. aastate keskel tõestas Austraalia uurija Karl von Frisch, et mesilased ja sipelgad kasutavad taevavalguses sisalduvat ultravioletset kiirgust oma taevakompassi osana. Hakati kahtlustama, et kuna putukad kasutavad UV-kiirgust, siis on see nende jaoks salakanal, mida linnud ei näe.

Nii see ometi ei ole. Vastupidi. Viimase 35 aastaga on selgunud, et lindudel, sisalikel, kilpkonnadel ja paljudel kaladel on võrkkestas UV-retseptorid.

Öösel kadusid värvid

Värvinägemine algab võrkkesta kolviketest. Need närvirakud edastavad visuaalseid signaale ajju. Igas kolvikeses on pigment, opsiini nimeline valk, mis on seotud väikese retinaali nimelise molekuliga, mis on A-vitamiini lähisugulane. Kui pigment neelab valgust, põhjustab lisaenergia retinaali kuju muutuse, millele järgnev molekulaarsete sündmuste ahel viib koonusraku ergastumisele. See omakorda aktiveerib võrkkesta neuroneid, mis saadavad impulsid optilisele närvile, miskaudu info ajuni jõuab.

Mida intensiivsem on valgus, seda enam footoneid nägemispigmentid neelavad ja seda suurem saab olema iga koonuse ergastus ning seda eredam tundub olevat valgus. Kuid üksainus kolvike ei tee muud, kui saadab vaid edasi oma ergastuse. See ei anna ajule teada, mis värvi valgus ergastas. Mõnede lainepikkustega footonid neelduvad paremini kui teised. Pigmenti jaoks ei ole vahet, kas seda ergastab nõrgem, kuid paremini neelduv valgus, või tugevam, ent halvemini neelduv valgus. Kolvike vaid loendab neeldunud footoneid ega erista üht lainepikkust teisest.

Et aju näeks värvust, peab see võrdlema eri pigmente sisaldavate, kahe või enama liigi kolvikete reaktsioone valgusele.

Lindudel on neli spektraalselt erinevat kolvikesepigmenti. Üks on eriti tundlik ultravioletsete suhtes, teised pikematel lainepikkustel. Kuid imetajatel on vaid kaks eri kolvikesepigmenti, üks neist on tundlikum violetses, teine pikematel lainepikkustel.

Kuidas seda seletada? Oma arengu alul, 245 kuni 65 miljonit aastat eest, olid imetajad tähtsusetud, tillukesed ööloomad, kes ei julgenud päeval ninagi välja pista. Pikapeale kohanesid nende silmad pimedusega ning pimedas pole värvusel just liiga suurt tähtsust. Pimedas on kõik kassid hallid. Kui nad pole just mustad. Nõnda kaotasidki meie eellased imetajad kaht liiki pigmente. Linnud ja roomajad aga, kes tegutsesid päise päeva ajal, ei tahtnud neist ometi lahti saada.

Koer Stufi imeline seiklus

Kuskil seitsme metsa taga elab koer Stufi. Ta on väike puudlikoer. See puudel on väikese Brita-Liisa oma. Päeval hoolitseb koera eest Brita-Liisa õde, sest Brita-Liisa käib koolis, esimeses klassis. Brita-Liisa õe nimi on Anna-Bella, ta on viie aastane. Kui Brita-Liisa koolist koju tuleb, võtab ta koera enda hoole alla. Ta isegi õpib koos Stufiga. Kui õpitud saab, läheb ta koeraga jalutama. Tagasi tulevad nad tavaliselt söögiajaks.

Ühel õhtul, kui Brita-Liisa magama läks ja Stufi kaissu võttis, meenus talle, et ülehomme on juba tema sünnipäev. Kui ta uinus, juhtuski midagi kummalist: Brita-Liisa voodi hakkas lendama. Ta lendas aknast välja. Kui tüdruk ja koer ärkasid, ehmusid nad kohutavalt.

„Kus me oleme?“ küsis Brita-Liisa. Stufi ehmus nii, et hakkas ka inimkeeli rääkima. „Ma ei tea!“ vastas Stufi. Brita-Liisa hüüdis ehmunult: „Sa... sa räägid?“ Stufi noogutas rõõmsalt. Nad vaatasid natuke ringi.

Äkki küsis üks puu: „Kes teie veel olete?“ – „Kas sina ka räägid?“ küsis tüdruk. „Muidugi,“ vastas puu. „Siis sa saad ju öelda, kus me oleme,“ ütles Stufi. „Te olete loodusmaal,“ vastas puu. „Aga mis see loodusmaa on?“ küsis Brita-Liisa. „Loodusmaal on ainult lilled, puud, loomad ja ilus roheline muru. Mitte keegi inimestest pole siia jõudnud. Teie olete

esimesed!“ vastas puu. Tüdruk ja koer seda eriti ei uskunud, kuid nii see oli.

„Brita-Liisa, aga kus me ööbime?“ küsis Stufi murelikult. „Ma ei tea,“ muutus tüdruk veelgi õnnetumaks. „Pole midagi,“ arvas puu, „te võite minu okstel magada ja lehtedest teki teha. Mul on seal üleval üks jämedam oks, sinna mahute kahekesi ära.“

„Olgu peale, aga kuidas me üles saame?“ muutus tüdruk jälle nukraks. „Mu koer ei oska ju ronida.“ – „Teda saan ma aidata – orav on mulle tüve sisse lifti teinud!“

Kui saabus öö, tundsid puudel ja tüdruk end mõnusalt, kuid mitte nii mõnusalt kui oma voodis.

Hommikul äratas puu neid üles. „Tere hommikust!“ sosistas ta, sest tema naaberpuu oravapojad veel magasid. „Kas me hakkame minema?“ küsis Stufi. „Kõigepealt peate töötama,“ õpetas puu. „Siia pääsesite lihtsalt, aga tagasi saamisega läheb teil kauem.“

„Aga homme on ju minu sünnipäev,“ ütles tüdruk ja hakkas nutma. „Ära muretse, kui kiiresti teete, saate peagi valmis. Esimese ülesandena peate minema parki. Seal on vanad puud, mida te võite võtta. Aga seal on üks oht: te ei tohi sattuda lõvi küüsi.“ Brita ja Stufi lubasid, et on ettevaatlikud, ja asusid teele.

Kohale jõudes leidsid nad mitu parajat palki, kuid neil ei vedanud, sest valvur lõvi märkas neid. Nad hakkasid jooksma, aga lõvi jõudis Brita-Liisa kinni püüda. Stufi jõudis aga puu juurde abi järele joosta. „Kutsu karu appi, sest mina olen juurtega maa küljes kinni,“ seletas puu. Kui Stufi karuga parki jõudis, põgenes lõvi nii kiiresti, et puurivõtmed kukkusid tal kaelast ja tüdruk sai puurist välja. Nad tänasid karu abi eest ja karu aitas neil veel palgid ära viia. Nüüd pidid nad palkidest võlutiivad tegema. Kui nad sellega hakkama said, andis puu neile kohe uue ülesande. Nad pidid tooma naaberküla puult võlumahla. „Olge aga ettevaatlikud, sest kui selle puu omanik kuri nirk kodus on, siis ei saa te sealt midagi,“ hoiatas puu.

Nad asusid teele. Õnneks nirki kodus ei olnud ja nad said oma mahla kätte. Puu oli nendega väga rahul. Brita-Liisa määris mahla puust tehtud tiibadele ja siis liimis Stufi tiivad voodi külge, millega nad olid tulnud.

„Istuge peale, varsti jõuab tuul siia ja te saate tagasi lennata,“ õpetas puu. Nad jätsid hüvasti ja hommikuks olid tüdruk ja koer juba oma toas.

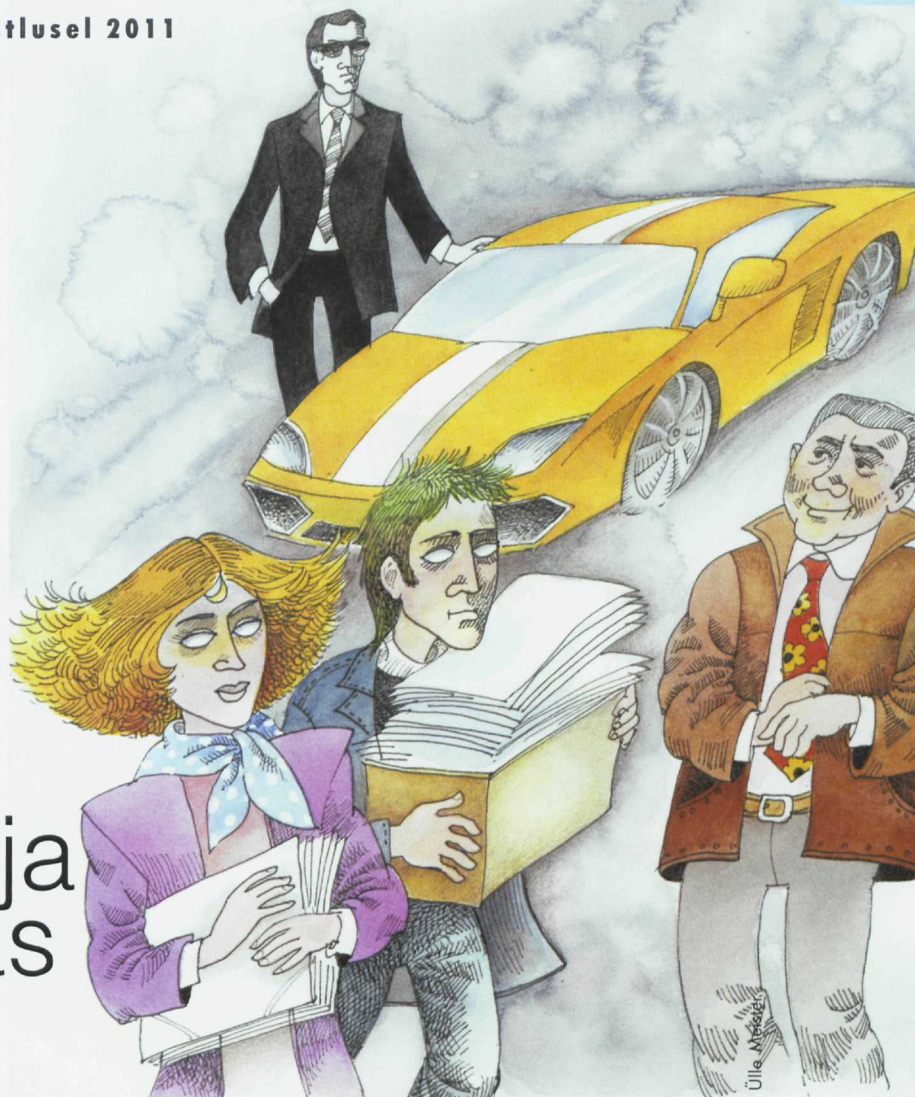
Samal hetkel kostis ukse tagant saginat ja uks avanes. Seal tulid ema, isa, Anna-Bella, vanaema, vanaisa, onu ja tädi. Kui kõik hakkasid laulma, tundus, nagu oleksid laulupeol ja kuulaksid koorilaulu. Kui pikk laul sai lauldud, hakkasid nad kinke jagama. Brita-Liisale oli see esimene suur sünnipäevapidu.

Aga nende reis on veel praegugi Brita-Liisa ja Stufi saladus.

Lisette-Mai Jaanus

Puurmani Gümnaasiumi 5. klassist

Tuuli Näpp ja Tormi Varvas

Tänapäevane versioon „Puulasest ja Tohtlasest”

Nimed, kirjeldatud tegelased ja sündmused on välja mõeldud. Igasugune sarnasus tegelike inimeste ja sündmustega on juhuslik.

Ühel kitsil ärimhel oli paar alluvat, kes küsisid väga palju raha kuupalgaks. Ärimees kartis, et ta läheb pankrotti. Ühel päeval läks ärimees publi tagatuppa, kus oli Boss. Ta rääkis oma mure ära ja Boss ütles: „Mina sind aidata ei suuda, aga ma tean, kes suudaks. Tule keskööl ühe sportautoga kesklinna ja oota.”

Ärimees läks kohe Lamborghini esindusse ja laenas ühe kollase Lamborghini Gallardo kaheks aastaks. Sportauto olemas, läks ta kesklinna ootama. Tal tuli passida südaööni.

Kell 00:01 ilmus välja Armani ülikonnas mees, kes ligines sportautole. Armani ülikonnas mees peatus ja vaatas auto väljastpoolt üle, see meeldis talle.

Mees küsis pärast vaatlemist: „Mis on teie soov?”

Ärimees naeratas ja kurtis kohe oma muret.

Armani ülikonnas mees ütles: „Anna oma Lamborghini ja väike sõrm ning väike varvas!”

Ärimees tegi kohe nii, nagu tahetud, ja ta saigi endale kaks uut alluvat: osavate sõrmedega sekretäri, kes oskas vajaduse korral ka allkirju võltsida, ning välejalgse jooksupoisi, kes kiirelt igale poole kohale jõudis nii autoga kui ilma.

„Need kaks ei vaja palka, toitu ega puhkust. Nende nimed

on Tuuli Näpp ja Tormi Varvas. Paari aasta pärast kohtume!” ütles Armani ülikonnas mees ja haihtus kollase Lamborghini niga linnatänava nurga taha.

Ärimees oli ülimalt õnnelik, et sai, mis tahtis. Uued töötajad olid osavad ja väsimatud. Tänu sellele, et ta ei pidanud palka maksma oma kahele alluvale, säästis mees palju raha. Aasta jooksul oli ta nende abiga oma pangakontole varanduse kokku korjanud. Ta suutis tänu neile lubada endale kolme villat, viit sportautot ja naist, kes oli väärt rohkem kui ta varandus ise. Teda ei seganud, et tal oli vaid üheksa sõrme, sest ise ei pidanud ta tööd tegema. Väike lonkamine ei häirinud üldse, sest igale poole jõudis ka autoga.

Kaks aastat sai mööda ja ärimehe ukse taha tuli Armani ülikonnas mees. Enne kui ärimees teregi sai öelda ja tänada, laskis Armani ülikonnas mees ta maha ja võttis kõik, mis ärimees oli selle ajaga teeninud.

Politsei leidis sündmuskohalt ainult ühe sõrme ja varba. Ärimehe laipa pole siamaani leitud. See oli ahnele mehele palgaks, et ta kavalal kombel oma rikkuse oli kokku kogunud.

#27
04/2011

Lembitu mõistatus

Kevadine suurvesi lausa kutsus õue mängima - milline aastaag võib piraadi-seiklusteks veel paremini sobida?

Isegi Lembitu vanem vend Kert, kes oli juba pea-aegu täiskasvanu, lõi laste mängudes hea meelega kaasa. Tegelikult oli just tema see, kes mõtles välja piraatide salakeele.

Peidetud aardeni juhatavasse salakirja märkis ta:

YVNÖAZTNMI QR
PÄTÖÄIHÖ GYRY
IYSSÄ MHHNTSY
ŽHHNÄ YŠŠY!

Mida see küll tähendada võis?

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse lahendusteks on, et peeglis olev nägu on võrreldes vaataja näoga täpselt poole väiksem. Seda aitab selgitada allolev joonis:

Kui ennast peeglist vaatame, siis vaatame "läbi" klaasi ega pööra tähelepanu sellele, kui suur on kujutis peegli pinnal. Ka peeglit lähemale või kaugemale liikudes ei muutu kujutise suurus, kuna peegel asub alati poolel teel vaataja ja tema virtuaalse kujutise vahel.

Kui ei usu, siis võid ise proovida - märgi kergesti maha tulevate maali- teibiga peeglit oma näo piirjooned ning liigu peegli ees edasi ja tagasi. Alati jääb näo suurus peeglis samaks - ja kui üle möödad, siis on see täpselt poole väiksem, kui sinu enda nägu.

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega aga terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

uuu Daagilne Daaln.net

Mõistatuse tegi Ande

Suitsupääsuke on rahvuslinnukuks lisaks Eestile ka

- Austraalias
- Austrias
- Armeenias

Esimene Nõukogude Liidus masstoodangusse läinud

sõiduauto oli

- Volga
- Moskvitš
- Pobeda

„Kariibi mere piraatides“ mängib kapten Jacki

- Nicolas Cage
- Johnny Depp
- Leonardo DiCaprio

Ülemaailmset lastekirjandus päeva tähistati Tallinnas tänavu

- konverentsiga
- laulupeoga
- maskiparaadiga

Frank Ifieldi laulude omapära seisnes

- joodeldamises
- üismises
- vilistamises

■ Õiged vastused leiad sedasama ajakirjanumbrist tähelepanelikult lugedes! Nende vahel, kes saavad õiged vastused toimetusse enne 5. juunit 2011, loosime välja LAHEDAID RAAMATUID!

NB! E-posti teel saabunud vastused lähevad loosi ainult siis, kui sõnumis on kirja pandud ka vastaja tavapostiaadress!

Koer suudab tabada liikumist inimesest tundlikumalt

- 20 korda
- 2 korda
- 12 korda

Sinilille seemneid levitavad eelkõige

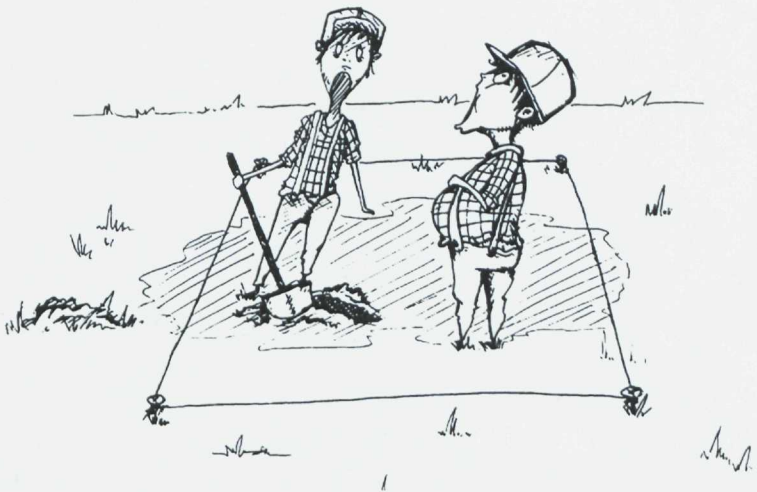
- varblased
- oravad
- sipelgad

KOOLIJÜTSIDE JÄRJEKORDNE NAERUVOOR ON LÖPPENUD!

Koolinoorte karikatuurivõistlusele "Mida naerad, koolijüts?" (teema "Ehitus") laekus 635 tööd 32 koolist, sealhulgas neljast Läti koolist. Žürii hinnangu tulemused:"

1. Elisabeth Uustare (Tartu Kunstigümnaasium)
2. Ahti Kiili (Pelgulinna Gümnaasium)
3. Kert Jüriso (Tallinna Kunstigümnaasium)
4. Triinu Sooden (Tallinna Kunstigümnaasium)
5. Katrin Poom (Tartu Kivilinna Gümnaasium)
6. Helen Siska (Tartu Kunstigümnaasium)
7. Marianne Leotoots (Põlva Ühisgümnaasium)
8. Indrek Roolaht (Tartu Loodusmaja Kunstiring)
9. Tanel Tark (Elva Gümnaasium)
10. Artur Kägu (Tartu Annelinna Gümnaasium)
11. Kerl Paasoja (Tartu Kommertsgümnaasium)
12. Paul Salumaa (Otepää Gümnaasium)
13. Rasmus Valdna (Tallinna Muusikakeskkool)
14. Marili Villak (Tartu Kunstigümnaasium)

Äramärkimist pälvis 3 Lätimaalt saabunud karikatuuri, mille autoriteks on Benita Strele, Helena Laura Bindamane ja Valters Bukovskis.

Elisabeth Uustare (Tartu Kunstigümnaasium)

Juku helistab perearstile: „Õelge, arstitädi, kuidas saaks mu papsi masendusest ravida? Ta on pidevalt endast väljas, kuri ja pahas tujus...“

„Selleks on mitmeid võimalusi, Juku,“ sõnab doktor. „Üks hea nõu kõlab nii, et tuleb pealaest jalataldadeni tõesse sukelduda.“

„Ei, see minu isale küll ei sobi,“ teatab Juku. „Ta on nimelt ametilt betoonivalaja!“

Õpilased on ehitusplatsil ekskursioonil. Töödejuhataja soovitab: „Lapsed, pange kohe kõik kiivrid pähe – seda nõuavad tööohutuse reeglid. Möödunud aastal käisid siin mängimas poiss ja tüdruk. Poiss ei pannud kiivrit pähe ja sai kivivaringu ajal raskesti vigastada. Aga tüdruk, kes kenasti kiivri pähe pani, jooksis naerdes minema!“ „Ma tean seda tüdrukut,“ teatab Juku. „Ta jookseb siiaamaani naerdes ringi, kiiver peas!“

Juku paneb oma maja ette üles teeviida, millele on suurelt kirjutatud „100 km“. Möödasõitev turist peatab auto ja küsib: „Kuule, poiss, kuhu siit on sada kilomeetrit?“ „Ilgale poole!“ vastab Juku tähtsalt.

Kuidas nimetatakse seadeldist, mille abil võid näha läbi ka kõige paksemast seinast?
Aken.

Mille poolest erineb hamburgeri telliskivist?
Hammust, siis saad teada.

Mille poolest erineb koolimaja hullumajast?
Aadressi ja telefoninumbri poolest.

Tädi Fantaasial on sünnipäev!

21. mail tähistab kirjanik **Ira Lember** oma 85. sünnipäeva. See on päris soliidne number, kuid kõik, kes tädi Iraga on kokku puutunud, teavad, et temas on talle kaheksa-aastase tüdruku ettevõtlikkust ja viieaastase vallatust. Vallatud on mitmete ta raamatute pealkirjadki: „Peasi, et pahandusi ei tuleks“, „Pott peas“, „Tädi Fantaasia“, „Koerapolka“, „Prillmadu“... Ira Lember on kirjutanud nii luuletusi, jutte kui ka täiskasvanute-romaane.

Vähemasti ühte Ira Lemberi luuletust teavad peaaegu kõik eestlased: see on „Koolikell“, millele kirjutas meeldejääva viisi helilooja Uno Naissoo. Juturaamatuid võid laenutada raamatukogust, kui sa neid juhtumisi oma koduriivist ei leia. Siit leiad aga kimbukese juubilari kevadvärsse.

Ira Lember

Pehme üllatus

Homme ma emale
rõõmu teen,
talle on üllatus
korvi sees.
Üllatus on
nõnda pehme ja hea.
Üllatus korvist
sirutab pea.
„Kurnäu!“

Kevadel

Kõlises kelluke,
karujõmm ärkas.
Karujõmm ärkas
ja korraga märkas,
et lehed on puul ja rohetab rada —
ja karujõmm tahtis luuletada.

Ta luuletas seni, kui vihik sai täis
ja endaga kenasti rahule jäi.
Siis luges ta värsse, et kõmises maa
ja salvide vahele mõmises ka.

Neid lugusid kuulas oksa peal pääsu
ja et oli kevad, siis polnud tal pääsu,
ta pesast noodipaberi tõi
ja rõõmsad viisid sedamaid löi.

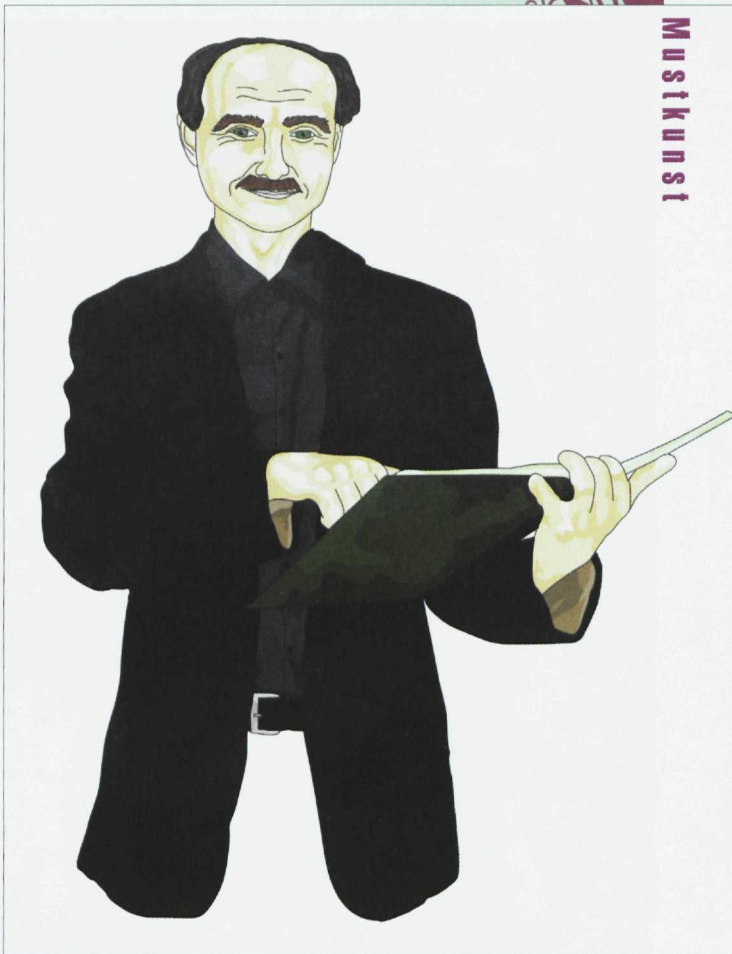
Kevade hookuspookus

Võlur tegi hookuspookust,
kohe tõusis üles krookus.
Lehvitab kord võlulina,
kohe kerkis murunina.
Tegi mitu imetriikki,
võlus hiirekõrvad kikki.
Võluhobul metsa traavis,
jättis varsakabjad kraavi.

Varakevadel

Tilkus räästas: tilk ja tilk!
Tilkus iga silmapilk.
Maas need tilgad silgates
lompi jõudsid kilgates.
Tilk ja tilk!
Ainult üks ei jõudnud vette,
hüppas minu otsatte.
See vist oli naljatilk!

Mustkunst

mikusse kirjutas ta esialgu ainult õppeainete nimetused – täpselt samas järjekorras, nagu Tuudor neid teiste õpilaste hindede öeldes ette oli lugenud.

Seejärel, kui Tuudor hindede ette luges, lasi Uinu oma käe lõdvalt kõrvale rippu, hoides märkmikku nii, et põial jäi kirjutatuga samale poole. Samal ajal kirjutas ta pöidla külge teibitud pliitsi abiga iga õppeaine järele õige numbri. Selliselt kirjutades ei jää käekiri loomulikult just perfektne, seetõttu oli poiss ka õppeainete nimetused kiiruga ja veidi lohakaltki paberile pannud. Ning ausalt öeldes, ega Uinu käekiri niisamagi kõige kenam olnud – nagu vist keskmisel viienda klassi poisil.

Seda trikki võid esitada ka nii, et teeskled algul kirjutamist ning palud siis pealtvaatajal mõelda juhuslikule numbrile, tähele või lihtsale sümbolile (näiteks ringile, ruudule, kolmnurgale). Või numbrile ja sümbolile. Kui abiline ütleb, millele ta mõtles, kirjutad selle kiiresti üles ning näitad siis, et olid seda ette aimanud ning juba eelnevalt oma märkmikusse kirja pannud.

Loomulikult pead olema hoolikas, et publik pöidla külge teibitud abivahendit ei näeks. Trikki sooritades saad seda suuremal osal ajast kergesti märkmiku taha varjata.

Trikk

Kätte oli jõudnud aasta eelviimane klassijuhatajatund ning kooliaasta oli lõpuks ometi lõppemas. Ees olid küll veel ekskursioon, aktus, lastevanemate tänukontsert ning ka tunnistused olid veel kätte saamata, ent hinded olid tegelikult juba välja pandud.

Kui klassijuhataja Tuudor oli lastele üle korranud, millal ja kuhu ekskursioonile sõitmiseks koguneda tuleb, ning meelde tuletanud, et nad ikka soojad riided kaasa võtaks ja nosimiseks mõned õunad kotti pakiksid, oleks tema poolest võinud tund lõppeda.

„Aga õpetaja, mis hinded meil tulevad?“ paiskas Sibülle õhku küsimuse, mis kõiki lapsi huvitas.

„No seda saate teada järgmisel nädalal, kui tunnistused kätte jagatakse,“ vastas Tuudor.

„Aga hinded on juba ju väljas,“ ei jäänud tüdruk rahule.

„No seda küll...“ jäi õpetaja kimbatusse.

„Paluun,“ lunis terve klass kooris.

Nii ei jäänudki Tuudoril muud üle, kui õpilaspäevik kätte võtta – jah, ta kasutas e-kooli asemel endiselt vana head paksu päevikut. Tuudoril Facebooki konto juba oli ning õpetaja sõnul ei vajanud ta teist kohta, kus sõbralisti kasvatada.

„Niisiis, Sibülle,“ luges Tuudor päevikut lapates, „eesti keel – 5, matemaatika – 5, loodusõpetus – 4...“

Nii said peaaegu kõigi õpilaste hindede ette loetud ning klassist kostus nii rõõmuhõiskeid kui ka pettumusohkeid. Ainult Uinu oli veel jäänud – ent tema oli enda pea lauale toetanud ning magas juba mõnda aega päikesepaistel magusat und.

„Uinu, kas sind ei huvitagi, mis hinded sul tulevad?“ hõikas Tuudor.

Võpatades ärkas poiss üles: „Mmmm... Aa... Ma juba tean...“

„Sa tead juba oma hindedeid?“ oli õpetaja segaduses, „See nüüd küll võimalik ei ole.“

„Jah, ma unes nägin. Mitte praegu, sest praegu ma tegelt ei maganud, aga juba varem. Öösel.“

„Aga äkki su unenägu valetas?“ küsis Tuudor silma pilgutades.

„Eks kontrollime siis,“ otsis poiss välja märkmiku ning kirjutas sinna midagi, seda klassikaaslaste eest varjates. Kirjutamisega lõpuni jõudnud, palus ta õpetajal oma hindede ette lugeda.

Seda Tuudor tegigi: „Eesti keel – 4, matemaatika – 4, loodusõpetus – 5, kehaline kasvatus – 5...“

Selleks ajaks, kui õpetaja lõpetas, oli Uinu jõudnud juba uuesti unne suikuda. Läbi une pomisedes lausus ta: „Täpselt nagu ma arvasin,“ ning ulatas märkmiku oma pinginaabrile.

Terve klass tormas üürima, kas Uinu oli õigesti ennustanud. Kõigi imestuseks oli ta märkmikusse kirjutanud täpselt samad hinded, nagu Tuudor ette luges.

Tundub, et mõnikord osutuvad unenäod tõepoolest tõeks.

Kuidas Uinu seda tegi?

Selle triki tegemine vajab väikest ettevalmistust. Nimelt oli Uinu teibiga oma pöidla külge kinnitanud pliitsiotsa. Märk-

Polina Barubok (Tallinna Huvikeskus Kullo)

Reet Made

Palli

Kõigepealt räägin endast. Mina olen Piret. Mu vend Priit räägib, kus aga saab, muudkui endast. Kuna ta on minust aasta vanem, siis arvab, et selleks on tal tuline õigus. Tegelikult pole tal õigust tuhkagi rohkem kui minul, aga ta lihtsalt on selles oma vanemaks vennaks olemises nii lollilt uhke, et naerma ajab. Ise aru ei saa, kui narriks ta ennast sellega teeb, aga olgu. Kui ema ja isa käsivad meil midagi teha, öeldakse seda esimesena ikka Priidule, et tema vastutagu. Vastutamine mu vennale meeldib ja siis kukub nii välja, et enamasti teeb ta suurema osa ise ära ka. Ega minagi mingi eriline laiskvorst ole, aga kui keegi nii kangesti tahab olla igal pool esimene, siis rahmeldagu.

Vaat nii on alati, pidin rääkima endast, aga muudkui vatan jällegi Priidust. Niisiis, olen üheksa aastane ja käin kolmandas klassis. Vennaga pole me üldse sarnased ja see meeldib mulle õudselts. Ma olen sarnane hoopis isaga. Isa moodi tütreid pidid olema õnnelikud. Ma arvan, et olen küll õnnelik, õnnetu olen harva. Kahjuks õnnetused ei hüüa tulles ja on kohal just siis, kui me Priiduga midagi üheskoos ette võtame. Priit kohe tõmbab õnnetusi ligi. Aga samas on kahekesi neid jälle kergem taluda. Öeldakse, et sõpra tunnend hädas. Õnnetuste puhul olen tundnud, et Priit on siis olnud tõeline sõber. Niimoodi pole tal vigagi. Õnneks pole õnnetused meil olnud väga suured, rohkem nagu seiklused. Priit on kindel, et

seiklustesse satume sellepärast, et oleme saatuse poolt ära märgitud. Sellepärast, et meil on sünnipäev ühel ja samal päeval. Võib-olla on tal õigus, sest see sünnipäeva-värk on tõesti imelik.

Kõik, mis puudutab Pallit, algas samuti meie sünnipäevast. Nimelt eelmisel sünnipäeval saime vennaga kahepeale oma igatsuste-kingituse – päris koera. Igasugu mängukoeri ja pehmeid kaisukaid oli meil juba nii palju, et mina ise mahtusin veel napilt oma voodisse nende kõrvale magama. Aga tõelist koera, elus koera, igatsesime juba ammu. Mina veel rohkem kassi, aga see pole praegu oluline. Sünnipäeva hommikul, kui ema ja isa meid üles laulsid, seisis keset lastetoa vaipa päris suur korv. Kirju pael oli sanga küljes ja korvi sees nahistas keegi. Priit rääkis mulle pärast, et oli kohe aimanud, kes seal on. Igatahes hüppas ta voodist kui välk, võttis korvist mingi pruunika lõngakera moodi asja, surus selle tasakesi kurgu alla ja sosistas: "Ma olen nii õnnelik!"

Muidugi oli kohemaid selge, et see polnud mingi lõngakera. Selle üle poleks Priit mingil juhul rõõmustanud, sest olgu ta nii tubli kui tahes, mingi kuduja ta igatahes ei ole. Kui mina ka ära tabasin, et see on hoopis väike kutsikas, sain ma niisama õnnelikuks kui Priit. Säärast superkingitust polnud meile varem tehtud! Ei mingid Barbied ega uisud, isegi jalgratas – mu eelmiste sünnipäevade head kingitused –

polnud mind nii rõõmustanud kui see lõngakera moodi kutsikas. Me Priiduga kargasime ringi kui pöörased. Tundus, et kutsikale meeldisime meie samamoodi, igatahes kargles ta kaasa, kuni isa ütles:

„No nii, rõõmustasite, tore on, aga nüüd stopp. Kutsikas on nagu väike beebi – mängib-mängib natuke ja väsis. Talle tuleb ka puhkust anda. Las loomake tõmbab hinge ja harjub uue ümbrusega.“

Me olime Priiduga küll natuke mossis, et isegi oma sünnipäeval ei saa rõõmu täiega välja elada. Aga teistpidi saime muidugi aru, et isal on õigus. Ema andis oma uute pika säärega saabaste karbi. See sobis kutsale pesaks. Vooderdasime selle oma väikeseks jäänud villaste kampsunitega ja tõstisime kutsika sinna puhkama. Ta võttis oma uue pesa kohe omaks, kraapis kampsunid kõhu alla hunnikusse ja tõmbas ennast pehme virna otsa kerra. Seal villaste asjade sees oli ta ise veelgi rohkem lõngakera moodi.

„Kera,“ ütles Priit. „Meie koera nimeks saab Kera!“

Olin natuke solvunud, et ta minuga üldse nõu ei pidanud. Lõppude lõpuks oli see ikkagi meie ühine sünnipäevakingitus. Kuid Kera tundus mulle samuti üsna hea nimi ja seekord jäin vennaga nõusse. Ainult igaks juhuks ütlesin:

„Proovime, kas talle endale ka see nimi meeldib.“

Proovisime. Hõikasime: „Kera, Kera, Kera!“ Kutsu ei liigutanud oimugi. Magas nohinal rasket beebiund.

„Ei võta vist omaks,“ oli Priit selgelt pettunud.

„Ei võta jah,“ kinnitasin takka. „Ja ega teda selle nimega pole kerge kutsuda ka. On ju vähe imelik, kui käid mööda õue ja muudkui hõigud: „Kera-Kera!“?“

„Ja milline see sinu meelest siis mitteimelik on?“

„No... näiteks... Palli!“ pahvatasin endalegi ootamatult. Nii kui olin öelnud Palli, tõstis kutsikas pead, ajas ennast jalule ja üritas üle saapakarbi ääre punnitada.

„Võttis omaks! Võttis omaks!“ kilkasin.

„Ta tahab vist karbist välja,“ tegi Priit teist juttu ja aitas kutsika põrandale. Nii kui see põrandale pääses, pissis kohe suure loigu.

„Ema, Palli lasi põrandale, mis nüüd saab?!“ hüüdis Priit ja läks abi järele.

Ohoo! Priit oli nimega päri ega ajanud üldsegi vastu. Niisugust asja juhtub meie majas haruharva, et see vanem ja kole tark minuga niisama lihtsalt nõusse jääb. Aga jäi. Ja Palli oli saanud oma nime.

Priit muidugi nõudis endale koera põhiperemehe õigusi. Ehkki Palli oli meie ühine kingitus, jäin sellega, et Priit on koeraperemees number üks, täiesti rahulikult nõusse. Lõppude lõpuks oli ju Priidul ikkagi juubelisünnipäev. Võib-olla järgmisel aastal, kui mina saan kümme, on sünnipäeva-hommikul lastetoa vaibal korv nunnu kassipojaga.

See, millest õieti rääkida tahtsin, juhtus pool aastat hiljem, suvel. Palli ei olnud siis enam nagu lõngakera. Oli juba ühe tohutu peenikese koeratõu – cavalier king charles spanjeli moodi noor koer. Ma ütlen moodi selle pärast, et päris cavalier spanjel ta polnud. See tähendab, et ema oli tal küll seda tõugu, tähtsate paberitega ja puha, aga isa kohta ei osanud keegi midagi arvata. Palli ema oli selle enese teada jätnud. Igatahes oma salapärase isa moodi paistis Palli isegi rohkem olevat, ja ma mõlen, et küllap temagi oli seetõttu hästi õnnelik. Igatahes kurba Pallit ei mäleta ma rohkem kui

see üksainus kord, millest ma rääkida tahan.

See oli üks reede õhtupoolik, kui me hakkasime maale, oma suvekoju sõitma. Ema oli veel töö. Ta töötab keskklassi meeletukõrges ärimajas. Tema töö on selline, millest keegi aru ei saa, ehkki nimetus on lihtne – ametnik. Kui me koolis pidime jutustama oma vanemate tööst, olin teistele täitsa kade. Teistel olid normaalsete elukutsetega vanemad, kellel arst, kellel müüja, kellel autojuht. Tiina-Leena emal on eriti põnev amet – kosmeetik! Kõik said oma ema-isa tööst huvitavalt rääkida. Aga mida sa räägid ametnikust? Istub päev läbi kirjutuslava taga, arvuti nina ees, laud ja seljatagune riul pakse kaustu täis. Ja ega see meie isa töö ka parem ole. Ta on itimees. Pikemalt öeldes – infotehnoloogia spetsialist. Kõlab uhkelt ja salapäraselt küll, aga tegelikkuses kõik seesama, mis emalgi. Istub arvuti taga, mingid paberid ja märkmed igal pool laiali. Nii et kui minul tuli koolis oma omadest rääkida, siis ei tea, mis ma seal kokku kokutasin.

Nojah, hakkasime maale sõitma. Pidime enne veel postkontorist läbi käima, isa tahtis ühe tähtitud kirja ära saata. Seejärel tuli teha peatus pagariäri juures, siis ema töö juures peale võtta, ja – padavai maa poole. Kui me nädalalõpuks paariks päevaks maale läheme, siis ikka nii, nagu koliksime päriks. Tavaari, mida kaasa võtta, on meil alati nii, et kohe annab. Auto oli isal juba hakkamas, pagasiruumis troonis muruniitja, mis käib meiega maa ja linna vahet kogu aeg kaasas, sest maale kuuri alla ei usalda isa seda jätta. Meie Priiduga toppisime, kuhu mahtus, toidukotte ja kompsukesi. Itimees-issi kamandas: „Kiiremini, kiiremini, me jääme ametniku juurde hiljaks!“ Isale meeldis ema vahetevahel ametnikuks kutsuda. Nalja pärast, ütles ta ise. Minu meelest selles midagi naljakat küll polnud. Pigem kurb, kui sul nii ilmetu elukutse on ja mis seda siis väljaspool töökohta veel meenutada. „Noh, rutem, ahvi kiirusega!“ kruttis ka Priit tagant, viskas viimase paki pagasiruumi ja lõi ukse pauguga kinni. Hops! hüppasime ise tagaistmele ja auto pani tulistvala minema.

Postkontoris sai isa oma kirjaga kiiresti ühele poole. Pagariäris ei tulnud samuti oodata. Seal töötas tädi Viivi, ema sõbranna, ja mahlane stritsel ootas meid juba letis. Ka ema oli oma kontorimaja juures tänavanurgal juba ootel. Seal tuli autosse istuda peaaegu hüppega, sest peatuda sai ainult hetkeks.

Nii, nüüd oli seltskond koos, mõnus nädalalõpp võis alata. Reedeõhtune maalesõit oli alati nädala parim osa. Kõik olime rõõmsad ja kuidagi õhevil, nagu see polekski tavaline iganädalane minek meie enda maakoju, kus kõik on teada ja tuttav. Aga ega alati ei olnud ka. Olime seal ära olnud ju tervelt viis pikka argipäeva ning selle ajaga võis üht-teist muutuda. Kas mõned uued lilled õitsema hakanud, või marjad valmis saanud või... Vahel ei olnudki midagi uut, aga oma õueväravast oli lihtsalt nii hea sisse astuda ja nädal aega meid oodanud kodule tere öelda.

Äkitselt küsis ema: „Ja kus siis Palli on?“

Palli! Tõepoolest, kus Palli oli?! Varemalt küll oli vaja teda alati autosse tõsta, sest väikest kasvu kutsikas ei jaksanud ise sisse hüpata. Aga viimasel ajal oli koer autos kohemaid, kui ainult autoust natuke paotasid. Sõidu alguses kalpserdas ta aina ühe sülest teise sülele, kuni lõpuks võttis koha sisse esiistme ees põrandal, ema jalgade juures. See oli tema

lemmikpaik, kus ta siis tukkus, pea mugavalt ema kingal. Sellepärast just ema avastaski, et Pallit polnud kohal.

„Palli! Palli!” hakkasime ähmis hõikuma ja oma jalgade juurest ning igalt poolt mujalt otsima. Palli on küll väike, aga ega sõiduauto sisemus ka eriti suur pole. Igatahes neid kohti, kuhu üks koer võiks ära kaduda, seal küll palju ei leidu. Otsisime läbi tagumise aknapealse ja veel kord pöranda. Isa sõitis tee veerde ja jättis auto seisma, et rahulikult kõik kohad läbi vaadata. Aga ega Palli nüüd ka mõni pliiaats või kõrvarõngas olnud, et kuhugi istme vahele kukkuda.

„Issake! Olete koera ära kaotanud!” ütles ema õõnsa häälega.

„Kuidas, meie?!” polnud isa nõus. „Ise tulid viimasena autosse ja lasid siis koeral maha hüpata.”

„Ei-ei, ärge mind süüdistama hakake! Mina tulin peale nagu alati. Ja mingit koera autost välja ei hüpanud. Ma oleksin siis ju näinud, ega ma pimesikk ole. Palli ei hüppaks vaikselt hiilides autost maha, ta oleks rõõmust minu ümber karglema hakanud. Ei-ei...”

Emal oli õigus. Palli rõõmustas tõepoolest kõige rohkem just ema üle, ehkki meie Priiduga olime ju tema tegelikud omanikud. Aga ema märkas nagu tihemini, kui Palli joogikauss oli tühjaks saanud, või andis talle toitu tehese natuke värsket hakkliha, Palli maiust. Vist sellepärast.

„Ega muud, nüüd ruttu tagasi, me peame ometi Palli kätte saama,” teatas isa otsustavalt.

Me olime kõik hirmus kokkunud, mures ja ähmis. Saime isegi aru, et üksteise süüdistamine siin ei aita. Sõitsime tuldu teed tagasi. Kõigepealt mööda tänavanurgast, kus ema oli auto peale tulnud. Kesklinna liiklus on tihe, kõnnitee inimesi täis. Kusagil polnud näha väikest pruunikirjut ekslevat koerakest. Järgmine peatus oli pagariäri juures. Ema lippas poodi sisse ja päris tädi Viivilt, ega keegi juhuslikult ei teadnud midagi Pallist. Tädi Viivi lõi imestades käsi kokku:

„Armas aeg, kaotasite koera ära! Nii armas pisike kutsuke, kui keegi ka leidis, ei see oleks teda siia pakkuma tulnud, pistis põue ja...”

„Ära sina veel hakka omasoodu!” pahandas ema. „Näed isegi, lapsed nutu äärel.”

„Ei mis mina... küll te ikka saate kätte,” lohutas tädi ja tõmbas mu enda vastu. Pärast seda ei olnud ma enam nutu äärel. Hakkasin lahinal nutma, sest äkitselt sai mulle selgeks, et ega ma enam mitte-mitte kunagi oma armast Pallikest ei näe.

Postkontori poole sõites tihkus ka Priit vaikselt, ehkki püüdis seda varjata. Isa jooksis postkontori ees edasi-tagasi ja hõikus koera, kuid kõik me saime aru, et see on lootusetu. Läbida oli veel viimane teeosa. Kui pöörasime kodutänavasse ja meie maja paistis, sosistas Priit:

„Tead, mida ma kõige rohkem kardan? Et kui me kaks jobu kiiruga rabistades autosse hüppasime ja Palli nina eest ukse kinni tõmbasime, siis ta jooksis ähmiga auto kõrval ja kui isa hakkas autot ümber pöörama ja tagurdas, võis ta ise Pallile otsa sõita.”

„Ei!” pistis ma kisama.

„Tasa!” sisistas Priit. „Aga mina, ausõna, ei julge seal ringi vaadata, äkki seal maas kusagil...”

Kui auto seisma jäi ja me kõik välja tulime, ei julgenud nüüd ka mina vaadata seda kohta, kus me autosse olime tulnud. Alles siis, kui ema ja isa suust mingit hirmsat hüüatust

ei järgnenud, piilus silmanurgast. Maja ümber oli kõik vaikne ja ... puhas. Isa, ema ja Priit jooksid igaüks ise suunda ja kutsusid Pallit. Mina ei suutnud, äkki olid mu jalad nii pehmeks läinud, et vaevu sain sammu astuda. Mul olid koduvõtmed taskus, ma tahtsin minna korraks tuppa, et juua. Astusin lifti ja vajutasin nupule. Mul oli tunne nagu oleks liftist keegi täiesti võõras, mitte mina ise. Ka kõik muu oli võõras, isegi see reede õhtupoolik, mis alati oli olnud nii tore ja täis maalesõidu rõõmu. Lift peatus, ukсед avanesid. Mu silmad olid nutust punased, valusad ja paistes, kiskusin nad vaevaga pilukile. Ega ma näinudki suurt midagi, ainult tundsin. Tundsin kuidas üks väike soe mütsakas hüppas mu jalgade najale, sibas rõõmsalt klähvides ringi ja kargles rõõmust kui meeletu. Ma kükitasin, seejärel põlvitasin maha ja lubasin Pallil limpsida oma nutumärga nägu.

„Pallike, kallike, kallirullike!” Oi, kuidas ma oma pisikest koeranässakat kallistasin! „Palun vabandust, kallis Palli, anna mulle ja Priidule andeks! Meie olime kole pahad, oma suures saherdamises jätsime sinu, meie kõige kallima silmatera, maha. Ma kartsin, et sind on ära varastatud või et sa äkki oled ... auto alla jäänud ja ... surnud. Anna andeks!”

Ja Palli andis. Väikestel koertel on suur süda.

Jõudsin, koer süles, õue, kui isa, ema ja Priit olid maja lähedal lootusetu tiirutamise ja Palli otsimise lõpetanud. Kõik olid nii õnnelikud, kui üldse olla võib. Ometi oli mul tunne, justkui oleks minu rõõm olnud kõige suurem, Ma tean, et tegelikult see nii ei olnud, kindlasti tundsid teised ka nii-samuti. Aga minu rõõm ei tahtnud minu sisse nagu päriselt ära mahtuda, seepärast tundsin seda nii-ii tugevalt.

Kui ootasime kõik koos lifti, et enne maalesõitu käia toas, pesta nutt näolt ja natuke närvivapustusest kosuda, astus liftist selle peatudes välja meist paar korrust allpool elav vanatädi.

Ta vaatas Pallit Priidu süles ja ütles: „Näed sa, oletegi jälle kokku saanud.”

„Jah ... me... ma...” kokutas Priit.

„Ma tean. Ma nägin, kui te autoga ära sõitsite. Vaene väike jooksis autole järele, kuidas jaksas. Aga kaua siis pisike koer suudab autoga võidu teha. Väsis, väeti, ja jäi pea laiali tänavale. Mõtlesin: ei, siia ma sind küll ei jäta. Jääd veel auto alla või võtab keegi kaasa, nii kena ja usaldav koerake,” rääkis naabritädi ja vaatas süüdistavalt järjest igaühele meist otsa.

„Kas teie tõitegi meie Palli koju meie ukse taha? Oi, tuhat-tuhat tänu. Meil on nii piinlik. Ei tea, kuidas see küll juhtus. Lapsed kiirustasid ja...” tänas ema kohmetult.

„Ka minu poolt, proua, suur tänu,” lisas isa.

„Aitäh,” ütlesime Priiduga kooris. „Tegelikult me hoolime Pallist väga,” proovis Priit asja natukenegi parandada.

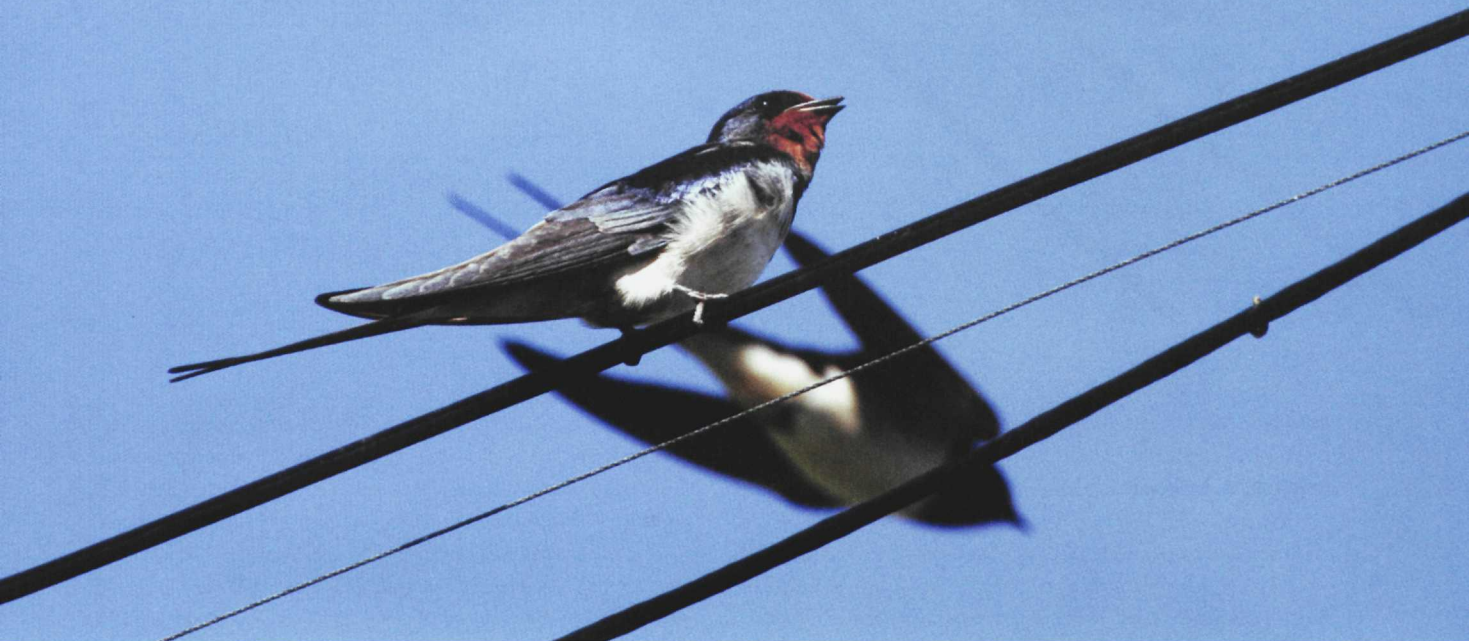
„Ma tean,” naeratas tädi.

Kui me pühapäeva õhtul maalt linnakoju tagasi sõitsime, oli emal kaasa võetud kimp meie kõige ilusamatest roosidest. Tavaliselt me aias kasvavaid lilli vaasi ei too. Las elavad ja õitsevad aia iluks. Vaasililled korjame nurmelt, seal on neid palju. Aga seekord tegi isa erandi ja lõikas ise roosidelt kõige paremad õied – naabritädile. „Palli poolt,” ütles ta.

4. mail tähistab Reet Made oma 70. sünnipäeva. Palju õnne kirjanikule, kelle sulest on ilmunud „Miljonipoiss”, „Veli Oliver”, „Salaroheline hiis”, „Tuhin tiibades” ja hulk teisi vahvaid raamatuid!

Ora ees, käärid taga, kera keskel?

(Suitsupääsuke)

Peep Veedla

Suitsupääsuke

Just selles kõigile hästi tuntud mõistatuses on meie rahvuslinnu väljanägemist tabavalt kirjeldatud. Millest aga need „käärid“, seda seletab legend vaeslapsesest, kellele perenaine palju tööd ja vähe süüa andnud. Äkki muutunud tüdruk pääsukeseks ja lennanud läbi akna välja. Võõrasema olla põgenejale järele kahmanud ning seelikusaba lõhki käristanud. Punase laigu visanud linnule perenaine verikäkiga. Legende on teisi, kuid kõik nad viitavad pääsukese päritolule maarahva hulgast. Ja eks need legendid ole tekkinud sellistena tänu suitsupääsuke pesakohalikule.

Kuigi praegusel ajal teame teda eelkõige laudaspesitsejana, jagas vanasti suitsupääsuke eluruumi inimesega. Eks sellest tulenebki eriline lugupidamine ja armastus kõnesoleva linnu vastu. Lugupidamise tõestuseks on ju tema valimine meie rahvuslinnuks rohkem kui kahesaja pesitseja hulgast. **Tänaseks on suitsupääsuke Eesti riiki esindanud täpselt pool sajandit** – seda on rohkem kui paljudel praegustel riigimeestel eluaastaid.

Suitsupääsukest soovis lisaks Eestile oma rahvuslinnuks ka Austria. Rahvusvahelise Linnukaitsenõukogu tollaste reeglite järgi ei tohtinud üks ja sama lind olla mitme maa rahvuslinnuks, mistõttu loobus Austria suitsupääsukesest Eesti kasuks ning valis endale hõbehaigru. Alles aastakümneid hiljem muutusid reeglid ning **tänaseks ongi suitsupääsukesel kaks riiki esindada, lisaks Eestile ka Austria**. Tõeline diplomaat! Samuti on ta au sees Austria naaberriigis Sloveenias, kus suitsupääsukest kujutati rahatähtedelgi. Paraku, nii nagu kadusid euro tulekuga meie kroonid, nii ka Sloveenia tolarid ning kaunid pääsurahad kadusid ringlusest nii siin kui seal. Sloveenial on lisaks lemmiklinnule Eestiga muudki sarnast, on ju mõlemad hiljuti suure naabri võimu alt vabanenud väikeriigid, arenenuimad endise liitriigi koosseisust.

Eestlastele on suitsupääsuke väga oluline sümbol. Teda kujutatakse embleemidel, postmarkidel, märkidel jne. Ta on eesti talukultuuri tähtsamaid sümboleid koos rookatusoga rehetare, kooguga kaevu ja karjaväravaga. Ja kõikjal kujuta-

Autori fotod

Ometi ei möödu suitsupääsukese elu vaid õhus nagu temaga välist sarnasust omaval piiritajal. „Istuvad siin nagu pääsukesed traadil,“ kasutatakse sageli võrdlusena tihedalt rivis istuvate laste kohta.

takse teda lendavana. Eks ikka sellepärast, et tema suurim atraktiivsus seisnebki osavas lennukunsti. **Suitsupääsuke on laululindude hulgas kõige kiirem ja osavam lendaja**, kes võib läbida tunnis kuni 120 kilomeetrit. Maanteel liikudes tuleks tal pidevalt trahvi maksta, õnneks on õhuriigis omad seadused. Õhuriigi seaduste järgi maksavad trahvi sagedamini aeglased ja kohmakad lendajad, trahvimääraks sattumine röövlinnu saagiks. Suitsupääsukese osava lennu tulemusel satuvad aga tema saagiks tuhanded õhus askeldavad putukad. Teadlased on välja arvanud, et **iga pääsukesepaar koos järglastega hävitab suve jooksul umbes 100 000 putukat**.

Ometi ei möödu suitsupääsukese elu vaid õhus nagu temaga välist sarnasust omaval piiritajal. „Istuvad siin nagu pääsukesed traadil,“ kasutatakse sageli võrdlusena tihedalt rivis istuvate laste kohta. Võrdlusena võetakse kasutusele nähtusi, mis küllalt tüüpilised on. Elektri traadidel istuvad pääsukesed on piisavalt tüüpiline nähtus. Kevadel ja suvel puhkavad nad seal tiibu ja sädistavad laulda paarikaupa, sügise poole rände eel istuvad traadidel juba parvedena. Eriti tihedalt olid vanasti pääsukeste all lookas telefoniliinid, kuid seda vaatepilti enam ei kohta. On ju telefonikaablid nüüdseks paigutatud maa sisse või käib telefoniside üldse ilma traadita. **Seega jääb telefonitraadidel istuv pääsukeseparv eelkõige 20. sajandi nähtuseks**. Elektri traadidel võime pääsukesi nautida ka edaspidi, kuid võib-olla viiakse elektriliinidki tulevikus maa mulda. Siis jäävad pääsukeste istumiskaadeks jällegi katuseharjad nagu enne telefoniseerimise ja elektrifitseerimise ajastut. Või tõmbame neile õuele spetsiaalsed istumistraadid, et saaksime nautida suitsupääsukeste lauluvidinat.

Inimese suhtes on suitsupääsuke mõõdukalt usaldav ja sõbralik, kuid vaid seni, kuni temast mingit ohtu pole aimata. Kõiki, kellest linnule või tema pesale mingit ohtu võiks karta, ründab suitsupääsuke südilt, olgu see siis kass või mõni juhuslikult pääsupesa lähedusse sattunud suleline. Suitsupääsuke on üldse riika loomuga. Oma liigikaaslastega arenevad vahel nii ägedad tülid, et klammerdutakse üksteise

külge varvaste ja küüniste abil ning kukutakse üheskoos põrandale, kus võitlus võib edasi kesta. Eriti ägedad olevat võitlused emaslindude vahel, kus üks võitlejatest võib surmaga saada. Kord püüdsin garaaži putukajahile lennanud pääsupaari rõngastamiseks ja minu suureks üllatuseks hakkasid erinevates peopesades vangistuses viibinud linnud lähestikku sattudes teineteisele nokahoope jagama. Vist püüdsid jõuga selgeks teha, kumb löksulangemises süüdi on.

Tähelepanuväärne on pääsukeste pesaehituskunst. Sarnaselt oma lähisugulase räästapääsukese ehitab ka suitsupääsuke pesa porist ja savist, mida süljega immutab ning millesse sideaineks põimib õle- ja rohukõrvi, jõhve, karvu ja sulgi. Pesa sisemus vooderdatakse rohukõrte ja sulgedega. **Taolisi savipesi ei ehita meil ükski lind peale pääsukeste**. Kui valitud pesapaigas leidub savikat mulda ja ehitusperioodil on piisavalt niiskust, võib niisugune pesa vastu pidada aastaid. On teada isegi aastakümneid vastu pidanud pääsupesi. Tihti aga pole need tingimused täidetud ja pesad ei saa piisavalt tugevad. Seetõttu pole harvad juhused, kus pesa koos poegade alla kukub. Koos poegade seetõttu, et pojad võtavad kasvades kiiresti kaalus juurde ning pude pesamaterjal ei pea raskusele vastu. Liivastes piirkondades ei õnnestu sageli lindudel pesi valmis saadagi, need varisevad juba poolikutena. Pääsukestel veab, kui inimene allakukkunud pojad enne kassi leiab. Kui pojad asetada mingi karbiga vana pesa kohale või selle lähedusse, toidavad vanalinnud neid edasi ja kõik võib hästi lõppeda. Kindlam oleks juba varem kukkumise vältimiseks pesade alla lauajupid lüüa.

Mai alguses jõuavad pääsud pikalt reisilt tagasi. **Oma talve veetsid nad kaugel Lõuna-Aafrika Vabariigis**. Seal, kus hiljuti jalgpalli MM toimus ning uute staadionide ehitamise plaanidega meie rahvuslindude talveveetmise roostikud ohtu sattusid. Õnneks laabus kõik kenasti, pääsudele jäid roostikud alles ja vutimatšid said ka peetud. Ning saamegi taas armastatud pääsude lauluvidinat ning lennuvirtuooslikkust nautida!

KUNG FU

DREAMWORKS

HIEA LAPS

Getter Jaani

Isevärki magus konkurss

Eesti armastatuima kommikarbi „Maiuspala“ kaant on juba üle 30 aasta kaunistanud väike heledapäine tütarlaps kollaste tibudega. Paraku on kaanefoto kvaliteet pikaajalisest kasutamisest kannatanud ja varsti ei ole seda võimalik enam trükkida. Samas tahavad magusasõbrad jätkuvalt näha Maiuspala karbi-kaanel blondi tibudega tüdrukut ja ei midagi muud...

Aga ega 's Eestist ole heledapäised piigad kadunud – Kalevi kommivabriku rahvas otsustas asuda detektiivitööd tegema, et leida sellist väikest tüdrukut, kes KÕIGE ROHKEM sarnaneks tollele

eelmisele kaanepiigale, kelle kohta kahjuks andmed puuduvad. Igatahes peaks ta juba olema umbes neljakümne ega anna kõigele kenadusele vaatamata enam 6 – 9-aastase mõõtu välja... Blondi 6 – 9-aastast tüdrukut otsima hakates sai Kalevi kommivabrik vastuseks üle 1200 lapse foto – oli seal nii hällibeesid, süsimustade lokkidega neiusid kui ka mehe mõõtu poisikesi, üks ilusam kui teine. Žüriil, kuhu teiste seas kuulus ka Hea Lapse toimetaja, oli tubliski tegemist, enne kui 6 finalisti välja sai sõelatud. Otsustati välja valida 3 kandidaati, kellega maikuus korraldatakse fotosessioon, ning sügisel saame juba kommikarpidelt näha, kas ikka „Maiuspala“ kaanetüdruk on eelmise sarnane või ei.

1. Kettlin

2. Sonja

3. Anna Grete

4. Laura-Liisa

Kangelased astusid paraadsammul raamatukaante vahelt välja

Foto: Eesti Lastekirjanduse Keskuse

2. aprilli kaunil pühapäisel keskpäeval asus Tallinnas **Eesti Lastekirjanduse Keskuse** juurest teele rõõmus ja kirev seltskond: küll seal kõndis Katuse-Karlssoneid, Pikksuka-Pipisid, Sipsikuid, Mõmmisid ja muidki raamatutegelasi. Trummide mürtsudes marssisid eesti laste lemmiktegelased uljalt läbi vanalinna, peatudes hetkeks Raekoja ees, et tervitada sealset seltskonda: ka Raekoda oli sel päeval muinasjutude meeevallas, sest just Hans Christian Anderseni sünnipäeval on tavaks selles tähtsas hoones autasustada Sten Roosi muinasjutuvõitjaid. Nii Raekotta kui ka maskiparaadile oli saabunud lapsi üle kogu Eesti. Kindla peale oli nende hulgas tulevase kirjanikke, aga võib-olla ka näitlejaid, kes said oma esimesed teatrielamused Eesti Nuku- ja Noorsooteatris just sel kenal ülemaailmsel lasteraamatupäeval!

Tähed särasid üksteise võidu

Rahvusvahelise festivali „Tähtede laul“ põnevaimad hetked jõudsid kätte 16. aprillil Nokia Kontserdimajas toimunud galakontserdil, kus kuulutati välja tänavuste muusikapidustuste võitjad. Solistide seas saavutas esikoha 18-aastane **David Johansson** Rootsist Örebro kultuurikoolist, teise koha sai 17-aastane **Karmen Rõivassepp** Ülenurme Laulustuudiost ja kolmanda koha 14-aastane Juunior Eurovisiooni finalist **Daniil Kozlov** Valgevenest. Eestlastest jõudsid finaali veel **Pille-Riite Rei** ja **Liis Reisner**. Ansamblike kategoorias viis võidu koju **Pekšni Lätist**, teisele kohale jäi **laulustudio Keberiokest Leedust** ja kolmandale **Beciaki Poolast**. Nüüd jääb üle oodata uut, 2013. aastal toimuvat tähelaulufestivali! Tänavuste pidustuste kohta vaata lisaks: www.tahtedelaul.meero.ee

Ülane

Kas loodus kutsus liikuma

Harilik jänesekapsas

Varsakabi

Maikuid nimetatakse rahva hulgas ka lehekuuks ja õiekuuks. Kus lehti, seal oodata ka õisi! Suuremaju rohttaimedest on **õistaimed**, kes õitsemise abil kindlustavad enesele paljunemise, viljad ja seemned ning oma liigi edasikestmise. Kas aga iga õitseva taime kohta võiks ka **lill** öelda? Ehkki lilleks on hakatud nimetama vaid **kaunite õitega õistaimi**, on igapähele meist vabandus vastavalt oma ilumeelele iga õitseva taime lilleilu imetleda ja kevadist lillevaimustust tunda. Iga õitseja on ilus!

Maikvine lilleloendus. Mitut õiekuist õitsejat tean? Panen kohe kirja: paiseleht, sinilill, ülane, võilill, varsakabi, nurmenukk, laanelill, leseleht, piibeleht... Kuid kas **harilik jänesekapsas** on samuti kevadlill? Jänesekapsas on see väike iseäralik taim, kel maapealset vart polegi. Oma õrna raakese otsas erevalge õie lükkab ta välja otse mullast. Maikuist metsaalust võib ta katta nõnda tiheda õitevaibaga, et jalg sinna vahele mahub astuma vaid kikivarvul. Jänesekapsa õitemeri sobib igati kevadisse lilleloendusse.

Mitut kevadlille Sina tunnend? Koosta oma **lilleloend** ja tee iga lilleniime järele ka väike, soovitatavalt värviline joonis. Joonistades tähtsaks soov minna loodusesse järele uurima, kuidas lill välja näeb. Tahaks hoolega vaadata, **mitme õielehega või tolmukaga** on näiteks sinilill või ülane? Kas kõik sinililled on samasugust sinist värvi? Kas laanelille õis on tõesti alati seitsmeharulise tähe kujuline? Märki iga lilleniime juurde ka **koht**, kus tead seda lille kasvavat. Kas see on Sinu kodust jalgsiteekonna kaugusel või kaugemal?

Lillelisele uurimisretkele! Võta kaasa värvipliatsid, suurendusklaas ja märkmik ning tee külaskäik mõne oma lilleloendusse kantud õitseja juurde. Kel mets ja põllud käe-jala juures, kohtub teekonnal mitme erineva õitseva iludusega ning harilikult samades paikades, kus kevaditi varemgi. Sinilill õitseb aasta-aastalt ikka ühes ja samas kohas. Raamatus „**Sofi lilleretk**“ on rootsi loodusteadlased Stefan Casta ja Bo Mossberg öelnud, et kui sinilill saab rahus kasvada, võib ta elada mitusada aastat vanaks. Meie metsades võivad praegugi õitseda **14. sajandist** alguse saanud sinililled...

Lillede lõhnailu. Igal lillil on oma eriline lõhn. Kui nina õitmesse pista, saad oma lõhnamällu sedagi tähtsat teavet koguda. Ülase- või nurmenukulõhnad säilivad mõneski mälus kui **kevadlõhna võrdkujud**. Lillede koju kaasanoppimisel pole enamasti mõtet. Oma kasvukohal saab lill elada pikema elu ja olla kasulik toidulaud kimalastele, mesilastele, liblikatele...

Sinilille ja ülase kohta tasub teada, et nad on mürgised.

Kõige kindlam viis lilleilu kaasa korjata on **joonistades ja märkmeid tehes!**

Jaga oma lilleelamusi! Ootame lilleretkest jutte-joonistusi **5. juunini 2011** Hea Lapse aadressil.

Maire Sirel,
Eesti Südameliit

Õiekuul õite juurde — jooksujalu ja kikivarvul!

		Rooma number 1000		riik, mille pealinn on Beirut	Donald kopsakas, pirakas		koera-tõug	
		1000 000						
		Imeliku sulane "Kevades"						
		supinõu						
		mitte-(sõnade eesliide)					Nord	
		õige pisut krabi-maitseline kalatoode					raadius	
saareriik India ookeanis								
kuumas ahjus (leiba) valmistama	Konrad	"... sõda" Eduard Vilde ajalooline romaan	sa			Dolores		
	üliväike osa tervikust; segaarvu murruline osa		ultra-violett			rõngas-saar		
Ülle	aasta						naised kloostris	
"koera koonuga" ahv					(kellegi) arvel		tonn	
kapsaraua-kujuline täht	Herbert		Lemuel Gulliver		kompanii		panipaik rõiva sees või küljes	
Kalev	Emajõe Ateena				Noor-Eesti			
			ahel üksnes suurim arter					
ämbliku nimega Itaalia tants								
Kristel					salvestise saatel laulmine		sent	
					Urmast		Iko Maran	
mega-tonn		mitte-ägestuv, tasa-kaalukas						
Triin		sekund						
			taga olev pilt, foon		tähestiku esimene täht	minu		

Vastus saada toimetusse! Parimatele lahendajatele "Juku juntsüklopeedia"!

Janete Gloria Ruusmann Koigist

Tere!

Minu nimi on Janete Gloria Ruusmann ja ma olen 10 aastane. Elan Koigi külas ja õpin Koigi Põhikooli 3. klassis. Minu hobideks on laulmine, joonistamine ja lugemine. Olen võitnud lauluvõistlustel mitmesuguseid auhindu, sealhulgas ka Süda-Järvamaa karika. Eelmisel kevadel võitsin Koigi laululinnu võistlusel oma vanusegrupis esikoha ja publik valis mu oma lemmikhääleks. Mõtlen ka ise laule välja. 7aastaselt kirjutasin esimese muinasjutu. Armastan linde ja loomi. Olen püüdnud kodustada varest ja varblast, silitanud kakku, sõbrustanud kitsega. Praegu on mul kodus lemmikloomaks lõvilakk-jänes poegadega. Eriti meeldivad mulle hobused. Seepärast mõtlesingi välja muinasjutu Norast.

Nora ja sada tuhat tähelast

Nora oli väike hobusevarsake, kes ei teadnud midagi maast ega ilmast. Ometi tahtis ta juba suur ja tugev veohobune olla. Hetkel nautis ta "väike olemist". Tihti küsis ta: "Emme, kas ma võin Lilile külla minna?" Lili, kes oli Nora hea sõbranna, oli ka hobusevarss, kuid Norast natuke vanem. Ja alati, kui ema jaatava vastuse andis, tormas Nora Lilile külla. Varsakestel oli omavahel põnev ja vahva mängida.

Noral oli vanaema, kes elas eemal metsaservas ja keda kutsuti Katariinaks. "Läheks õige talle külla," ütles Nora Lilile. Ülemeelikult kepsutatigi vanaema poole.

Vanaema küpsetas parajasti õunapirukaid ja pakkus neid ka hobulastele. "Su vanaema pirukad viivad keele alla!" ütles Lili Norale. "Eks ikka, jah," kostis seepeale Nora. "Ma arvan, et minu vanaema on maailma parim õunapirukate küpsetaja!" Pirukad söödud, galoppisid varsakesed kumbki oma koju.

Õhtul enne magamaminekut oli Noral emale küsimus suure ja laia universumi kohta, mille peale kostis ema: "Mine küsi isa käest. Tema ikka teab neid maa ja taeva vahelisi asju." Pisike Nora läks isa juurde, istus tema sooja sülle ja küsis selle küsimuse ära, mis tal küsida oli. Isa vastused olid alati targad, kuid tundusid hobutüdrukule keerulised. Nora koputas kabjakesega õrnalt isa turja ja ütles nukralt: "Raske on kõigest sellest aru saada, issi!" Enne magamaminekut kordas Nora isa sõnad üle. Neid oli talle ainult paar pähe jäänud ning juba

suikuski ta magusasse unne.

Hommikul kõlas koputus Lili uksele, mille peale viimane ärkas ja taarus unesegasena ukse juurde. "Lili!" kostis hõige veel enne seda, kui Lili oli jõudnud ukse avada. "Nora! Nii varakult üleväl? Kell on alles veerand kuusi!" imestas Lili. "Ma tean," lausus Nora. "Ma tahtsin sulle öelda, kelleks ma suureks saades saadan tahan."

"Ja sellepärast ajasid mind nii vara üles!" vastas Lili mitte ainult üllatunult, vaid ka pahuralt. "Palun vabandust," pobises Nora "No eks astu siis sisse."

Lili lasi Nora tuppa ja pakkus talle tassikese ananassimahla. "Mina tahan saada astronautiks," ütles Nora tähtsalt. "Jaburus! Hobused ei saa olla astronautid. Ainukesed loomad, kes astronautid olla saavad, on koerad!" ütles Lili vastu. "Sa valetad," ei tahtnud Nora alla anda. "Ainult Laika sugulased saavad olla astronautid!" kordas Lili. "Igatahes mina arvan, et ka hobused saavad astronautid olla," ei jätnud Nora järele. "Haa, sa ainult arvad. Aga tegelikult ei saa ju hobused astronautid olla!" parastas Lili. Noral sai sellest küllalt ja ta lahkus solvunult.

Samal ajal juba otsiti kodus murelikult Norat. "Sealt ta tulebki!" hüüdis isa, nähes Norat kodu poole galoppimas. "Kus sina meil siis käisid, väike ilmarändur?" küsis ema pahaselt. "Ma... ütlesin Lilile... et tahan... saada astronautiks," hingeldas Nora. "Astronautiks?!" punnitas isa silmi. "Kullake,

Autori illustatsioon

sa ju tead küll, et astronautid saavad olla ainult inimesed ja koerad,” ütles ema veidi leebemal toonil. “Täpisealt nagu Lili!” solvus Nora.

“Kuidas sa emaga räägid! Marss oma tuppa!” käskis isa.

“Just tahtsingi minna, muide.” Nora näitas vanematele suunurgast keelt ja jooksis oma tuppa.

Varsakene istus oma voodil, kuni möödus tund... ja siis veel teine tund... ning selle järel veel kolmaski. Ema läks ukse juurde ja koputas korra. Toast ei kostunud aga sõnakestki. “Vaene Nora. Me poleks tohtinud tema vastu nii karmid olla,” ütles ta isale. “Ei oleks vist ikka tohtinud, jah...” nõustus isa. “Nüüd ta istub seal voodi peal nii õnnetuna.”

Seekord tahtis Nora magama jääda ilma ema unejututa ja isa tarkade sõnadeta. Ta vaid laulis: “Uinu vaikselt, mu Nora, päike juba ammu loojas. Hommikul kappad sa haljastel aasadel koos Liliga... kuigi ma seda tegelikult homme ei tee.”

Nora hakkaski juba tasapisi uinuma, kui järsku kuulis ta suurt müra, mingit imelikku kolinat ning akendest tungis sisse hele valgus. Nora tormas akna juurde ja oma suureks imestuseks nägi ta seal sada tuhandet tähelast. Ta avas tasakesi ukse ja jooksis õue.

“Läbi atmosfääri lennata oli küll põnev, kuid ma juba igatsen oma vanemate järele,” kuulis Nora üht tähekest rääkimas. “Tere! Mina olen Nora,” ütles Nora veidi pelglikult. Tähed kuulatasid ja jäid vakka. Sellist neljajalgset elukat nägid nad esimest korda.

“Minu nimi on Nora,” kordas vars nüüd juba julgemalt. Nüüd hakkasid tähekesed kartma ja pagesid mõne meetri võrra eemale. “Ärge kartke mind, olen teie suurim fänn!” julgustas hobusetüdruk. “Ah et kohe suurim fänn!” kordasid tähed uudishimulikult järele. “Kui fänn, ehk saaksid sa meid siis aidata,” ütles üks tähtedest. “Kuidas?” küsis Nora.

“No kuidas sulle nüüd seletada... me olime kõik taevas oma kodudes, kui kuulsime järsku mingit hirmsat müra. Lendasime vaatama, mis toimub ja nägime, kuidas üks tohutu suur komeet otse meie majade poole kihutas. Olime hirmul ja hoidsime tugevasti üksteisest kinni. Siis käis suur pauk ja juba me lendasimegi maa poole.”

“Aga millega siis mina teid aidata saan?” oli Nora kaastundlik. “Ehk saaksid sa meid vanemate juurde tagasi viia?” pakkusid tähekesed. “Ma ei saa teid kahjuks aidata, hobustel pole ju tiibu,” ütles Nora. “Kui sa ei saa meid taevasse tagasi aidata, saad ehk meie eest hoolitseda ja meiega mängida. Siis ei igatseks me oma vanemaid nii väga taga.”

“Nõus. Vast heidaksime nüüd puhkama.”

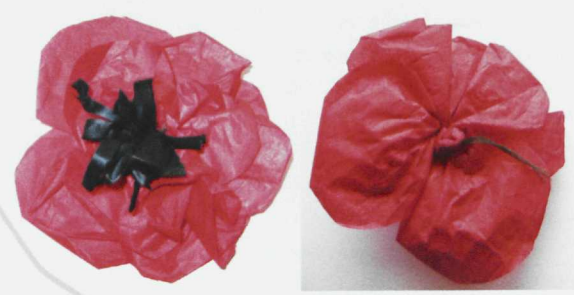
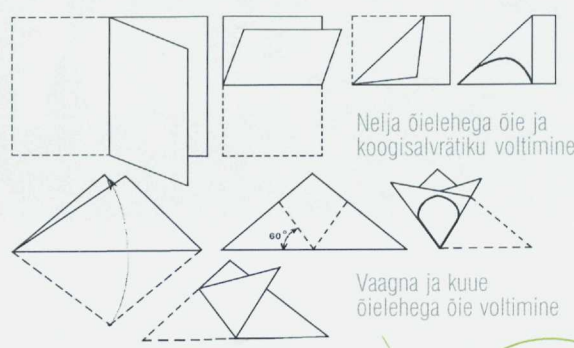
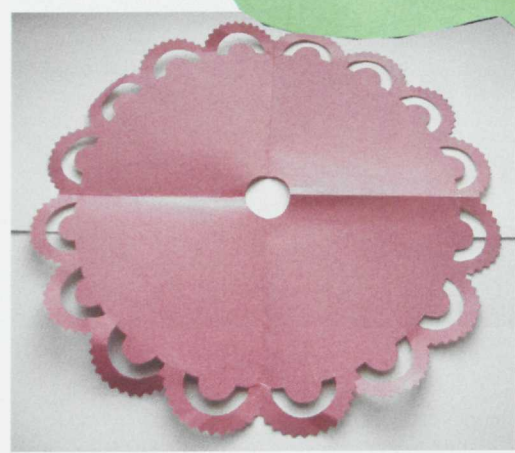
Hommikul oli Nora väga heas tujus. Kalpsas rõõmsameelselt ringi, nagu poleks midagi juhtunud. “Nora... meil on tõesti väga kahju eilse pärast...” vabandas ema. “Mille pärast?” küsis Nora. “Noh, ütlesime sulle, et hobused ei saa olla astronautid.”

“Ah, tühja sest enam,” lausus Nora ja kepsutas Lili maja poole.

Suurenda ise vajaliku suuruseni

Koogisalvrätiku lõige

Nelja õielehega õie lõige

Vaagna lõige
Kuue õielehega õie lõige

Kaunistusi kooliaasta lõpupeoks

Järjekordne kooliaasta hakkab lõppema ja peagi on käes kauaoodatud suvi. Ehk tahad veel korra sõpradega koos olla ja ühiselt midagi teha? Korralda üks tore lillede pidu, kus kõik lillkaunistused on teie endi meisterdatud. Näiteks tehke üheskoos minu lõigete järgi lillekujulised koogisalvrätikud ja maiustuste vaagnad. Suurenda lõikeid sinule sobiva suuruseni. Vaagen valmista kuue õielehega lille lõike järgi. Lõika vaagen välja, kleebi tugevamale alusele ja kaunistava värviliste õitega. Vaagnal võiks olla ka jalg. Hästi sobib selleks näiteks dekoratiivpaela rull või pool või mõni väike karbike. Et oleks lõbusam, tehke endale ka väikesed torbikukujulised

mütsikesed. Tüdrukutel võiksid needki olla lillkaunistustega. Ka mütsi lõiget võid soovi korral suurendada. Dekoratiivseid õisi võid teha ka siidpaberist. Volditud ruudukujulisest paberist tee kolm erinevas suuruses õie lõiget. Nende järgi lõika välja kolm neljalehelist õit ja lao nad üksteise peale. Narmastatud paberist tee õiesüdamik ja paiguta õielehtede keskele. Nüüd vajuta keskoht koos narmastega õie alla kokku üheks nupukeseks ning seo niidiga kinni. Seejärel kohenda ja kaaruta õielehti. Kui kasutad punast siidpaberit ja musti narmaid, saad õrna mooniõie. Ja kui nüüd kõlab veel taustaks Tšaikovski „Lilled valss“ balletist „Pähklipureja“, siis ongi teil tõeliselt uhke lillede pidu. Teie mängudki võiksid olla lilleteemalised.

Pannkoogi-eri emadepäevaks!

Lõpuks ometi on soe ja imeilus maikuu kätte jõudnud! Ma nii naudin kuiva asfaldi, metsa all tärkavaid lilli ja sooja tuult, mis koduuksest väljudes õrnalt nägu paitab. Maikuu teeb veelgi pidulikumaks see, et siis tähistatakse emadepäeva ja tunnustatakse oma armsaid emasid. Selleks puhuks tekkis mõte üks mõnus pannkoogi-eri teha. Miks mitte oma ema maitsvate pannukatega emadepäevahommikul üllatada?

Magusad pannkoogid šokolaadinööpidega

Väga rammusad ja magusad pannkoogid. Mul leidis kodus šokolaadinööpe ning sealt tuligi mõte soolastele pannkookidele lisaks teha magusad, šokolaadised pannukad.

Vaja läheb:

- 2 kruusi nisujahu
- 2 teelusikatäit küpsetuspulbrit
- 2 teelusikatäit suhkrut
- näpuotsatäis soola
- paar peotäit šokolaadinööpe
- 2 kruusi külma vett

Valmista tainas täpselt samamoodi, nagu soolaste pannkookide puhul. Sega kuivained, lisa vesi ja šokolaadinööbid ning sega hoolikalt. Lase taigal pool tunnikest seista. Seejärel prae pannkooke nagu ikka. Mina tegin järelejäanud šokolaadinööpidest pannkookidele maitstva šokolaadiglasuuri. Selleks pane kruusi šokolaadinööbid, tõrtsuke vett ning pane kruus minutiks mikrolaineahju. Sega hoolikalt läbi ning määri pannkoogile. Head maiustamist!

Soolased pannkoogid

Avastasin hiljuti, et lihtsalt veest, jahust ja küpsetuspulbrist saavad imehead pannkoogid. Selliseid pannkooke tehakse tihti matkadel lõkke peal pannil, kuid minu arust kõlbavad need ilusasti ka pidulikemaks puhkudeks ning niisama pühapäevahommikuseks nosimiseks.

Vaja läheb:

- 2 kruusi nisujahu
- 2 teelusikatäit küpsetuspulbrit

- 1 teelusikatäis suhkrut
- näpuotsatäis soola
- 2 kruusi külma vett

Võta kauss ning kalla sinna jahu, küpsetuspulber, suhkur ja sool. Sega kuivained kahvliga läbi ning lisa vesi. Sega hoolikalt, kuni tuleb ühtlane, paksem hapukoore moodi tainas. Lase pannkoogitaigal umbes pool tundi seista. Seejärel pane pann tulele, vala sinna õli ning lisa kulbitäis tainast. Ära panni väga kalluta, siis jäävad kohevamad ja paksemad pannkoogid. Prae, kuni pannkook on mõlemalt poolt kuldpruun. Enne iga pannkooki võid veel tilga õli pannile lisada. Mina tegin nendele pannkookidele lihtsa soolase täidise toiduainetest, mida parasjagu kodus leidis, ning tulemus sai väga maitsev. Võid proovida erinevaid täidiseid, kuid minu katsetatud variant on siin:

Soolane täidis pannkookidele

Vaja läheb:

- paar sibulat
- paar küüslauguküünt
- veerand väiksemast kapsapeast
- ketšupit
- 1 teelusikatäis karripulbrit (võib ka ära jätta)
- natuke soola või sojakastet
- kuivatatud tilli või muud maitserohelist
- pool kruusi vett

Lisa pannile õli ning prae seal tükeldatud sibulaid, kuni need on klaasjad ja kuldpruunid. Lisa tükeldatud küüslauk ning väikesteks tükikesteks lõigatud kapsas. Sega ning prae mõned minutid. Seejärel lisa paras ports ketšupit, soovi korral karripulber, sool või sojakaste ning pool kruusi vett. Sega kõik läbi ning hauta segu kaane all, kuni kapsas on peaaegu pehme. Lõpus lisa maitseroheline. Pane segu lusikaga pannkoogile ning keera pannkook rulli.

Jakob Läänemets Tartumäbit

Millise laevaga ma ümbermaailmareisile läheksin?

Kui ma saaksin minna ümbermaailmareisile ning valida endale ükskõik millise laeva, siis valiksin endale seilamiseks igatahes „Titanicu”. Kahjuks lebab see alus juba pea sada aastat sügaval

Atlandi ookeani põhjas, kusjuures vööriosa on ahtrist miilide kaugusel (laev läks ahtri tõusmisel pooleks). Ahter tõusis aga sellepärast, et laev sõitis jäämäele otsa ning hakkas saadud vigastuste tõttu põhja vajuma. Eriti õnnetuks tegi asja veel see, et laev tegi esimest reisi ega jõudnud kunagi oma sihtkohta – New Yorki.

„Titanicu” peeti oma võimsuse tõttu lausa uppumatuks – oli ta ju omal ajal maailma suurim alus.

Keegi tavalistest inimestest ei osanud sellise suure laeva hukku isegi mitte unes näha. „Titanicu” reisijatest hukkusid ju paljud 14. – 15. aprillil 1912 magusa une pealt...

Mina aga valiksin „Titanicu” oma ümberilmareisilaevaks ka luksuslikkuse tõttu: mugavad kajutid, ballisaal ning palju muud huvitavat.

„Titanic” tahtis saada endale maailma kiireima laeva tiitlit ehk n-ö Sinist Linti. Laev sai palju hoiatusi kevadel Põhja-Jäämeres ulpivate jääpankade kohta, aga kuna alus oli ju „uppumatu” ning Sinine Lint nii „isuäratav”, siis hoiatustest lihtsalt välja ei tehtud!

Milleks peaks siis keegi sellise n-ö õuduselaevaga lausa ümbermaailmareisi vabatahtlikult ette võtma? Aga just sellepärast, et laeval toimus nii palju erinevaid seiklusi ja aja jooksul on tekkinud seoses selle laevahukuga erinevaid müüte.

Näiteks olen lugenud, et laeval olevat olnud sarkofaag nimega „Surmaprintsess”. Selle nimi juba tahes tahtmata reedab, et tal polnud just kuigi hea maine. Ta võis muuta suure Niiluse oru kohaks, kus võib leida ainult surma. „Titanic” oligi ju veepealne Niiluse org, mis sai pärast põhjavajumist märjaks hauaks kõvasti üle tuhandele inimesele. See sarkofaag oli enne uppumist tapnud juba palju inimesi. Kes teab, võib-olla poleks tema kohalolekuta katastroofi juhtunudki?

Nende erinevate legendide ning seikluste põhjal, mis tolleaegse veemaailma trooni haarajaga juhtus, ongi tekkinud selline salasoo, mis mind kõige enam selle laeva juures meelitab, aga ka hirmutab. Olen oma klassi poistega arutlenud, et lahe oleks ju nii suure uppuva aluse pardal viibida: saaks enda füüsilist vormi katsetada... Aga kuna me oleme lapsed, siis topitaks meid niikuinii kohe päästepaati. Tegelikult võib see mäslemine pardal väga ohtlikuks muutuda ning ega siiski ole just väga tore või huvitav, kui vee alla kadunud alus sind keerisesse sattudes endaga kaasa rebib või kui jääkülmal, vaid paar kraadi üle nulli olev temperatuur sinu, vee peal ulpija, teise ilma saadab.

Seega on ikka üldjoontes ülihea, et me elame nüüd, tehnika-ajastul, ning et „Titanic” jääb alatiseks ookeanipõhja ja muutub osaks loodusest. Selle faktiga peab harjuma, nii et see ümbermaailmareis just „Titanicuga” tuleb mul kohe kindlasti ära unustada! Ainult unistustes on siiski ju kõik veel võimalik...

Algus jaanuarinumbris 2011

Ütle üks hea autolapse nimi!

GAZid, VAZid ja nende sugulased

Siis, kui teie isad-emad olid väikesed, vurasid Eestimaa teedel ja tänavatel enamalt jaolt nõukogude autod, välismaiseid võis kohata haruharva. Sundkorras Nõukogude Liidu koosseisu võetud liiduvabariigis oli inimestel tegelikult ka nõukogude masinate ostmiseks vaja pikki aastaid järjekorras oodata. Adam Opel, Enzo Ferrari ja Soichiro Honda poleks siinmail kuidagi oma nimesid autodele anda saanud! Esimene Nõukogudemaal masstoodangusse läinud sõiduauto kandis nime **Pobeda GAZ M-20**. Sõiduauto kallal hakati töötama küll juba 1943. aastal, mil sõda veel käis, kuid kaht esimest katsekempleri esitleti Nõukogude Liidu toonasele juhile Stalinile alles juunis 1945 – kuu aega pärast sõja lõppu. Esialgu kavatseti masinale nimeks anda Rodina – Kodumaa –, kuid

pärast Stalini küsimust: „Kui palju Kodumaa maksab?“ otsustati varunimeks välja mõeldud Pobeda (Võidu) kasuks. Nime juurde kuuluv GAZ oli akronüüm Gorki Autotehasest (Gorkovski AvtoZavod). Maksim Gorki nimi anti tsariajal Nižni Novgorodina tuntud linnale pärast kirjaniku surma. Pobeda läks masstoodangusse aastal 1949 ning kui 1958. aastal tootmine lõpetati, oli neid autosid ilmale tulnud tervelt 235 997. Valmistati ka taksodeks ja kiirabimasinateks mõeldud Pobedasid. Huvitav on teada, et Poolas toodetud Pobeda kaksikvend tegutses hoopis **Warszawa** nime all.

Mõnda aega kandis Gorki Autotehas poliitik Molotovi nime, millest sai osa ka 1950 valminud poliitbossidele mõeldud luksusmasin **GAZ-12 ZIM** (Zavod Imeni Molotova). Nüüdseks on nii ZIMid kui ka Pobedad muutunud harulduseks.

Ka **Volgade** ametlikes nimedes figureerib sama GAZ: neidki masinaid valmistas sama autotehas. GAZ-21 Volgades, mida valmistati aastatel 1956 – 1970, kasutati alguses Pobeda mootorit ja käigukastigi. Volga sai oma nime Euroopa pikima jõe järgi, mis Nižni Novgorodis (ehk Gorkis) ühineb oma lisajõe Okaaga. Volgad oli nõukogude ajal nii miilitsa- kui ka taksoautode rollis. Volga GAZ-24, mille tootmist alustati 1970, kuulus omal ajal iga tähtsa bossi garaaži. 21. sajand on Volga-auto suhtes olnud üpris karm: kuigi Nižni-Novgorodi autotehas loosis 2008. aastal populaarsust taastada Chrysler Sebringi baasil ehitatud uue **Volga Siberiga**, teatati mullu, et masina müüginumbrid on väga kitsased ja edaspidi hakatakse tehases ilmselt kokku panema. Š kodasid...

Omaaegseid **Zigmil** (ehk algul välismaal, praegu ka Venemaal **Lada**) nime all tuntud autosid kaunistab lisand **VAZ**. Neid sõidumasinaid valmistati nimelt Volga Autotehasest (Volzski AvtoZavod), mis asutati koostöös itaallaste Fiatiga. Togliatti linn, mida praegu tuntaksegi põhiliselt autotehase kodulinnana, kandis varem nime Stavropol Volga ääres, ristiti 1964 ümber Itaalia kommunisti Palmiro Togliatti järgi. VAZ-ile järgnevad numbrid (2101, 2102, 2103, 2105 jne) tähistavad Zigmil erinevaid mudeleid.

Zigmil nime said 1970ndatel aastatel suure populaarsuse saavutanud sõiduautod Volga jõe paremkaldal asuva kõrgustiku (**Zigmil mägede**) järgi. Praegu enam Zigmil nime masinatele ei anta – ka Venemaal müüdvad autod tulevad tootmisliinilt Ladadena. Praegu AvtoVAZi nime kandev tehas ei saa enam hoobelda nii kolossaalse müügieduga nagu enne Nõukogude Liidu lagunemist, kuid endiselt on ta Venemaa autotehastest suurim ning lisaks Ladadele toodetakse veel **Kalinasid** ja **Nivasid**. Niva maasturi olevat ostnud hiljuti ka Vladimir Putin, et toetada AvtoVAZi püsimist.

The Sing-a-ma-jigs!™

Igal linnul oma laul!

Linnulaulust pajatav vanasõna kaisuloomadest ei kõnele: ega talutaredes vist kaisukarudest osatud unistadagi!

Tänapäeval on neid unetoojaid mõnel õige mitu tükki – kutsutagu neid siis kaisuloomadeks, voodimõmmideks või padjakarudeks.

Heal lapsel mitu nime.

Veebruaris toimunud 11. New Yorgi mänguasjamessil pälvisid kolm auhinda koos aasta

ihaldatuima mänguasja tiitliga **Fisher Price'i Sing-A-Ma-Jigs'id** – plüüsist kaisunukud, kes vadistavad omakeeli, veeretavad tuntud viisikesi ja mitmekesi koos laulavad isegi harmooniliselt kooris. On see vast leitud!

Meie lugejate jaoks on need naljad elukad teadagi ilne päev! Kuid väikevennale või -õele kinkimiseks võivad nad küll sobida. Ja mine tea: äkki valmistavad nad emadepäevarõõmu emadelegi.

Meie seekordne ülesanne puudutabki emasid: püüdke neilt välja uurida, kuidas neid väikesest peale uinuma meelitati – kas lauldi neile häällilaulu, loeti unejuttu või

pisteti kaisukaru kaenla alla? Teab kui ammu see ju ei toimunudki, aga ikkagi... eelmisel sajandil.

Ootame teie lühiuurimusi 5. juunini 2011!

Vastajate vahel loosime välja needsamad võidukad Sing-A-Ma-Jigs'i kaisunukud!

Läti kirjanik Cecilia Dinere

Õnnelill ja liblikas

Aasal õitses aruheinte keskel kaunis õnnelill. Ta pilk oli suunatud sinitaeva avarustesse, kui ta oma kollast peakest ümbritseva pimestavalgete keelõite pärjakese uhkelt kohevile oli lõonud. Hõljudes kergelt suvistes tuulepuhangutes, püüdis ta pilguga taevas ujuvaid pilvetompe ega mõelnud millestki muust. Kuid ühe rammestava suvepäeva pärastlõunal nägi õnnelill enda juurde lendamas ühte kirjut liblikat, kelle uhked tiivamaalingud muutsid tolle otsekuvi lendavaks öiekeseks. Kaunist õnnelille märganud kirju liblikas laskus lille kõrval kasvava aruheina imepisikesele öiepähikule.

„Kaunis õnnelill,“ päris liblikas, „kas sul pole igav seista kogu elu ühes kohas ja näha alati ühte ja sedasama?“

„Kas peale aruheina ja taeva on maailmas midagi muudki olemas?“ küsis õnnelill seepeale vastu.

„Ah, kui sa suudaksid lennata nõnda nagu mina, siis sa niimoodi ei küsiks! Aga kui tahad, siis ma räägin sulle sellest, mida sa veel ei tea.“

„Räägi, muidugi räägi,“ palus õnnelill.

„Seal – kauge niidu servas,“ kostis liblikas, „voolab hõbedane ojake, ise toredasti vulisedes, too ojake muud ei teegi kui vaid kiirustab kusagile nii päeval kui öösel. Päeval supleb ojas päike, öösel aga kuu. Oja vesi on jahe ja karastav otsekuvi need kastepiisad, mis hommikuti su lehtedel lebavad. Ojakese taga kohiseb sügav mets. Kõrged, tumedad männihiglased ulatuvad oma tippudega otse pilvedeni välja, ja linnud teevad puuokstele oma pesi ning laulavad oma linnulaule. Mööda oksa hüplevad pruunide karvaste lõngakerakestena oravakesed. Metsas kasvavad magusamahlased maasikad. Kuid veel kaugemal laiub rukkiväli, kus õitsevad kirkad sinised rukkililled.“

Nii rääkis liblikas, ja õnnelill kuulas, ise õrnalt oma peakest kaasa viibutades. Talle ei olnud pähegi tulnud, et maailmas on muudki peale taeva ja teda ümbritsevate aruheinte öiepähikute. Õnnelill oleks tahtnud veel kauemgi liblika imelisi pajatusi kuulata, kuid too seadis ennast juba lahkuma.

„Tänaseks aitab,“ lausus liblikas, „mul pole enam aega. Taamal ootavad mind kuldseid võililled. Jää hüvasti, õnnelill, homme lendan ma uuesti siia.“

Nüüd jagus õnnelillel mõlemisainet. Talle tulid meelde kõik need sõnad noist imepärastest kaugustest, kuhu ta ise ealeski ei jõua, ning ta jäi ootama liblika tagasitulekut.

Teisel päeval lendas liblikas jällegi õnnelille juurde. See tegi õnnelille õnnelikuks. Liblikas oli oma tiibadega õnnelillele kaasa toonud ojakese värskuse, metsakohina ja metsmaasikate hurmavat lõhna.

Ja jällegi pajatas liblikas sellest, mida ta näinud oli. Ta vestis virkadest sipelgatest metsaserval, kes endale pesa ehitavad, mesilasest, keda ta täna ühel öiel oli kohanud.

Kuidas küll õnnelill rõõmustas neid liblika jutte kuulates! „Tule homme jälle tagasi!“ palus õnnelill, kui liblikas lahkuma hakkas.

„Ma tulen, kuid täna pean ma veel ristikehina-aasale lendama,“ vastas liblikas ning kadus uhkeid tiibu lehvitates taeva-avarusse.

Õnnelill jäi jällegi liblikat ootama, kuid too ei lennanud enam tagasi.

Õnnelill jäi kurvaks. Öösel oli äike. Kogu taevalaotus oli täis sähviivaid välgunooli, kõu kärkis, suured raheterad peksid vastu õnnelille kroonlehti, kuid ta ei tundnud midagi. Ta mõtles liblikale ja lootis: võib olla tuleb ta veel ühel päeval tagasi, kuid liblikas ei tulnudki enam. Ja kurbus laskus õnnelille peale.

„Miks sa nii kurvaks oled jäänud, imeilus õnnelill?“ küsis talt üks aruheinatüdruk. „Sa oled ju siin niiduserval kõige ilusam – ah, kui mul vaid oleks samasugune kaunis pärjake kui sinul, siis poleks mul õnneks midagi rohkemat vajagi.“

„Mu meel on kurb seepärast, et mu sõber liblikas on mind unustanud,“ kurtis õnnelill.

„Ehk polegi ta sind unustanud, äkki pole tal lihtsalt aega – päri tuule käest, tuul on teda kindlasti kohanud,“ soovitas aruheinatüdruk. Õnnelill küsiski tuulelt, kas see pole kuskil tema sõpra liblikat näinud.

„Ma nägin liblikat. Ta lendas kanarbikunõmmel,“ teadis tuul öelda.

Õnnelill jäi veelgi kurvamaks.

Kuid liblikas ei nukrutsenudki. Ta oli oma sõbratari unustanud.

Vanalinna
Hariduskollegiumi
Kunstimajast

Värskeid kevadisi paetisme

- ☠ Aeg parandab kõik haavad. Võib olla, et ka kased ja männid.
- ☠ Härjaga kohtudes haarake härjal kohe sarvist.
- ☠ Kui Arno isaga teatrisse jõudis, oli „Kevade“ etendus juba alanud.
- ☠ Kui sind karja saadetakse, siis jälgi, et ei satuks looja karja.
- ☠ Haukuv koer ei hammusta sellepärast, et haukudes on ebamugav hammustada.
- ☠ Ettevaatlik inimene vaatab alati taha.
- ☠ Et oma elu magusaks teha, tuleb puud soola ära süüa.
- ☠ Kui ei näkka kalamehel, siis näkkab kalal.
- ☠ Üks loll oskab rohkem küsida kui üheksa lolli vastata.
- ☠ Raadio lühilaine lõpetas tegevuse, kuna saadeti pikale lainele.
- ☠ Avati uus toitlustusettevõte, kus külalastajad võivad saada korraliku keretäie.
- ☠ Varsti saavad kõik kodutud avada Internetis oma kodulehekülje.
- ☠ Kõik arvutikasutajad peavad tegema arvutiviirusevastase süsti.
- ☠ Lastekaitsepäeval on püksirihmade müük keelustatud.
- ☠ Kevadel saadetakse noormeestele kutse ajateenimiseks. Kutse kehtib kahele.
- ☠ Majanduspolitsei pidas kinni tundmatuks jääda sooviva kodaniku, kes illegaalselt ületas vaesusepiiri.
- ☠ Müüa kits ja kootud sokk.

Küsida võib kõike

- ☠ Kes leiutas kondiaurumasina?
 - ☠ Kas kõhutuul võib tsunaamiks muutuda?
 - ☠ Kas malekuningas suitsetab, et talle tuld pakutakse?
 - ☠ Kas kontorirottide hulgas võib ka näljarotte olla?
 - ☠ Häda ajab härja kaevu. Aga kui kaevu pole, kuhu siis härg oma häda teeb?
 - ☠ Kas õnneseen on söögiseen?
 - ☠ Miks õpitakse õhtukoolis, kui on teada, et hommik on õhtust targem?
 - ☠ Kas ebajumalat usuvad ebausklikud?
 - ☠ Miks kassid koerustükke teevad?
 - ☠ Mis ühist on Riia linna elanikul tülinoriva inimesega? Mõlemad on riiakad.
 - ☠ Kas kapsaksloetud raamatutest saab kapsahautist valmistada?
 - ☠ Millist pilli on kõige kergem lõhki ajada?
 - ☠ Kas tantsulõvi kuulub kiskjaliste seltsi?
 - ☠ Kas konnasilmadele kasvab kae?
 - ☠ Kas pangaröövlid peavad tulumaksu maksma?
 - ☠ Kas ristsõnad on mõeldud ainult usklikule?
 - ☠ Kus oleks võimalik soss-sepaks õppida?
 - ☠ Mitme voldine on moevool?
- Kuidas hambuni relvastatud sõdurid süüa saavad?

● „Kariibi mere piraadid: võõrastel vetel“

Kung fu piraadid?

Tegelikult on pealkiri natukene eksitav, juttu tuleb seekord siiski kahest erinevast filmist. Esmalt kogu maailma lemmikererövel kapten Jack (**Johnny Depp**), keda ootab teekond seninägematu eesmärgi poole. Film kannab pealkirja „**Kariibi mere piraadid: võõrastel vetel**“ ning selles otsib alatasa kõige koletumatesse pahandustesse sattuv Jack igavese nooruse allikat. Loomulikult pole ta ainus, kes tahaks esimesena sellesse paika jõuda ning see muudabki teekonna ohtlikuks. Ka koos oma vana sõbra/vaenlase kapten Barbossaga (Geoffrey Rush) jäävad nende jõuvarud veidi napiks, et saada jagu kõigi merede kardetuimast kaptenist Musthabe-mest (Ian McShane), kes külvab vastastesse hirmu oma nõiutud laevaga ning kelle kõige tublimaks abiliseks on tema tragi tütar Angelica (Penelope Cruz). Seiklusi tundub tulevat rohkem kui kolmes eelmises piraadiloos kokku ja et kõik lausa käegakatsutav tunduks, on film veel ka 3D-s!

Läbi 3D-prillide saab näha ka maailma kõige tublimat mõmmikut nimega PO, kes jõuab meile lustilises anima-seikluses „**Kung fu panda 2**“. Ka Po elu pole kerge. Alles ta sai selgeks kung fu saladused ning temast sai Lohesõdalane,

● „Kung fu panda 2“

kuid see rõõm võib jääda üürikeseks. Kaugel-kaugel, Hiinamaa teises servas, on ilmunud välja uus ja eriti ohtlik vastane, kelle käsutuses olev relv on sedavõrd võimas, et see võib peatada koguni kung fu! Seepeale esitab Po mureliku küsimuse: kuidas saaks tema ja Vägev Viisik peatada sellise kurikaela kung fu abil? Kõike seda ja palju muud saab näha kinos juba õige varsti. Ja loomulikult sulaselges eesti keeles.

Järgmise korran!

Sellel pildil on Getter TV3 eelmise superstaari-konkursi finalistina.

Peame pöialt Getterile!

Laujatar **Getter Jaani**, kes võitis **Sven Lõhmuse** lauluga **“Rockefeller Street”** tänavuse Eesti Laulu konkursi, oli paljude meie lugejate lemmik juba Superstaari-võistlusest finalistina. Maikuu on Getteri jaoks tänavu eriti sündmusterohke: 2. lehekuu päeval ilmub ta esimene heliplaat ja kohe järgmisel päeval lendab ta Saksamaale, Düsseldorf, et esindada Eestit Eurovisiooni lauluvõistlusel. Enne sõitu leidis laujatar aega, et vastata Hea Lapse küsimustele.

Kas mäletad, missugune oli Sinu esimene esinemine – kus see toimus ja mida laulsid?

Minu esimene lauluõpetaja oli Liivi Listra ja üks me esinesime temaga igal pool, aga ega ma siis ei julgenud rahva ees väga häält teha – kõige paremini tuli esinemine ikka üksi vannitoas lauldes välja!

Minu esimene CD salvestus oli Liivi Listra plaadile “Sulle ma laulan”(2003) kus ma laulsin Külli Murandi laulu “Poisid-poisid, vaadake te ette: tüdrukuid on sirgumas blonde ja brunette...”. Sellel plaadil olen ma kirjutas Getter Roometina ehk minu ema neiu põlve nimega – Jaaniks sain alles 05.05.2005 kell 17.00, kui mu isa-ema abiellusid...

Minu kõige uuem plaat tuleb välja nüüd 2. mail ja 3. mail sõidan Düsseldorf, kus juba järgmisel päeval lähevad proovid lahti!

Kas põhikoolis tuli palju laulda ja kas käisid ka laulupeol?

Ma olen õppinud muusikaklassis ja esinemisi ning huvitavaid üritusi seoses laulude ja tantsudega on olnud palju. Loomulikult olen laulnud ka kooris ja võtnud osa laulupeost – see on nii võimas üritus, et sellest on patt mitte osa võtta!

Kas Sul on tulevikuks valmis mõeldud unistuste laul või roll?

Hetkel ma veel testin ennast – mul on võimalus laulda Kaari Sillamaa Kaunite Kunstide Koolis muusikalide ballaade ja Sven Lõhmuse studios ning erinevatel klubipidudel R&B- ja klubimuusikat..

Mul on hoopis hetkel teistsugust laadi unistus – anda oma HÄÄL mõnele lahedale multifilmi tegelasele – mulle väga meeldib, kuidas uuematele Disney´ multifilmidele on eesti näitlejad ja lauljad peale rääkinud/laulnud – sooviksin olla kindlati üks nende seas!

Kas oled ise endale esinemiskostüüme õmmelnud?

Jah, olen küll, ja see huvitab ning paelub mind väga! See on väga põnev!

Töötame hetkel välja ka minu LOGO, mida hakkab kasutama oma disainielementidel ja loomingul.

Kuidas Hea Lapse lugejatest fännid saaksid Sind Düsseldorfis Eurovisiooni ajal toetada?

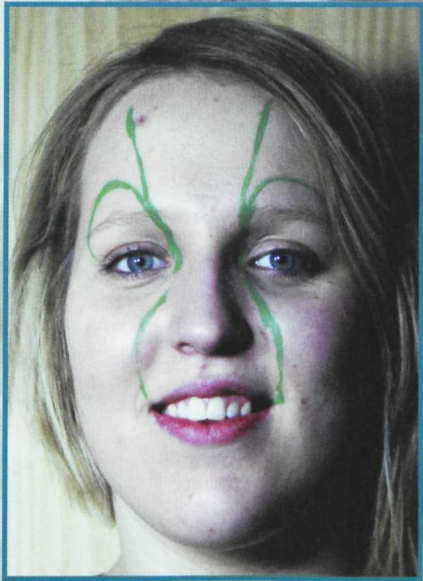
Pöidlad pihku – ja uskuge mind: ma tunnetan seda! AITÄH, ET TE OLEMAS OLETE!

Mida peaksid tegema 10aastased tüdrukud, kes tahaksid saada Sinu sarnaseks?

Tegema täpselt seda, mis hingele meeldib ja töötama selle nimel ja leidma endas üles iseenda: D

Näomaalingud

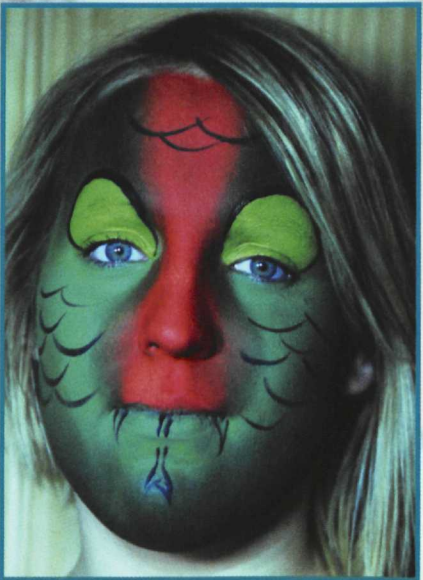
Kõigepealt märgi ära piirjooned, et teaksid, kuhu tulevad silmad ja teist värvi näoosa. Soovitan seda teha rohelise värviga, sest must ja valge värv jäävad rohelise alt välja kumama.

Võta niiske švamm ja roheline värv. Võid kasutada ka erinevaid rohelisi, nii jääb tulemus ruumilisem. Kanna värv švammiga õrnalt vajutades näole. Selleks, et värve segada, tupsuta neid kordamööda üksteise peale. 11

Et uss saaks näo keskmise osa, kanna samal meetodil peale oranž värv.

Võta heledam roheline või mõni kollakas värv ja pintsel ning värvi ära silmad. Musta värvi ja pintsli abil tee piirjooned ning soomused.

Anna valge värviga silmale säratäpp ja toonita soomuste mustade joonte kõrvalt. Värvi ära ka hambad. Ussi keeleots tee punaseks.

Ongi valmis!

Uss mis uss – ainult et iseloomult inimlik!

Kevad on täies hoos: lilled õitsevad, linnud laulavad ja loomad on oma urgudest välja roninud. Ka ussid on teinud pika ja mõnusa talveuinaku ning sirutavad oma pikka keha samblike vahel. Sellepärast peabki nüüd metsas ja soos ringi liikudes tähelepanelik olema, et ei astuks kogemata ussi peale, kes on ennast päikesepaistelisel mättal mõnusasti kerra tõmmanud.

Vahvat ussi maalimist!

Iris Müntel

Valikut minu tehtud töödest saab näha aadressil www.irisgrimm.net

Vello Salumets

Frank Ifield

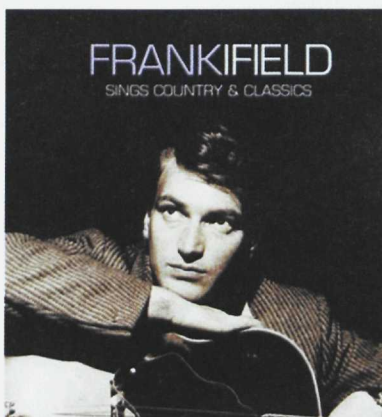
Aga just sellest kujunes tema firmamärk. Kuigi Frank kasutas sama stiili pea kõigil oma plaatidel, ei küllastunud inglise publik sellisest erilisest laulumaneerist.

Frank Ifield, ristiniimega **Francis Edward Ifield**, sündis 1937. aastal küll Inglismaal, kuid pärast Teist maailmasõda kolis pere Austraaliasse. Franki isa oli leiutaja-insener, kelle firma tootis lennukite jaoks õlisüsteeme. Oma kodufarmis lehmade lüpsmise kõrval hillbilly-kantrimuusikat kuulates õppis Frank vanaisa käest selgeks joodeldamise. Kui poiss sai üheteistkümneseks, kingiti talle ukulele-nimeline keelpill, mida ta oma koolikaaslastele kohe demonstreerima hakkas. Koolmeister märkas Franki musikaalseid andeid, soovitades välja valida mõnede kuulsate poeetide luuletused, need viisistada ning

neid siis ukulele saatel esitada. Poiss nii tegigi, kuid seda soovitus pidi õpetaja ilmselt kahetsema, sest Frank jättis kooli pooleli ja otsustas hakata laulmisega raha teenima.

15aastaseks saamisel oli Ifield omandanud peale ukulele veel kitari, klaveri ja kontrabassi mängimise nipid. Tal õnnestus sõlmida leping plaadifirmaga EMI Regal Zonophone, plaadistada paar edukat hitti, esineda raadiosaadetes, tuuritada koos Ted Quigg Show'ga mööda Austraaliat ning

Austraalia-Inglise päritoluga Frank Ifield oli 1960ndate algul vaieldamatult üks Inglismaa soosituim laulja. Tal õnnestus lühikese ajaga viia Briti tabeli tippu, koguni neli singlit mille müügiarv oli erakordselt suur. Need saavutused on omamoodi üllatavad, kui võtta arvesse, et Ifieldi plaadid seisid tegelikult püsti ainult ühel ideel – kantrimuusikast laenatud falsetilaulul-joodeldamisel.

Koolmeister märkas Franki muusikaalseid andeid, soovitades välja valida mõnede kuulsate poetide luuletused, need viisistada ning neid siis ukulele saatel esitada.

olla esimene artist, kel õnnestus hakata esinema Sydney televisiooni vastloodud muusikasaadetes "Campfire Favourites".

1959. aastal lendas Ifield Inglismaale, et kuulsa Columbia EMI produtsendi ja mänedžeri Norrie Paramori käe all pääseda suurele areenile. Laulja esimene menuplaat sündis 1960. aastal, kui "Lucky Devil" tõusis Briti tabelis 22. kohale. Lubava stardi järel oli aga tal raskusi saada järgmisi singleid tabelisse ja mees kadus paariks aastaks areenilt.

Ifield ja produtsent Paramor üritasid leida olukorra lahendusi, otsides salvestuseks mingit vana lööklaulu. Lõpuks leiti üks 1942. aasta filmist "The Fleet's In" kõlanud laul **"I Remember You"**. See lask tabas märki, sest plaati müüdi juba esimesel päeval üle **100 000 eksemplari** ja viis päeva hiljem oli ostjaid juba 367 000. Ei läinudki palju aega, kui müügiarv ületas miljoni piiri. "I Remember You" tõusis 1962 Briti tabeli tippu ja püsis seal tervelt seitse nädalat! USA Billboardis aga vallutas Ifieldi singel 5. koha.

Vaid kaks kuus pärast seda, kui Frank Ifieldi esimene suurhitt esikohalt langes, oli lauljal taas põhjust pidutseda. Selleks põhjuseks oli tema järgmine singel **"Lovesick Blues"**, mis jõudis Briti tabeli tippu, püsis seal 5 nädalat ja müügiarv ületas kiirelt miljoni piiri. Seekord oli tegu 1928. aastast pärit igivana looga, mille paarkümmend aastat hiljem oli kuulsaks laulnud USA kantritäh Hank Williams. Frank Ifield kaverdas "Lovesick Bluesi" hoopis kiiremas tempos ja peagi võis ta oma seinale riputada teise kuldplaadi.

Kui 1963 tõusis kolmeks nädalaks Briti tabeli tippu Frank Ifieldi uus üllitis "The Wayward Wind", tähendas see Briti edetabeliasjanduses ajaloolist sündmust. Mitte iial varem ei olnud ükski Briti artistidest jõudnud kolme järjestikkuse plaadiga sealse tabeli tippu. Frank Ifield oli esimene, kes selle "kübaratrikiga" hakkama sai. Enne seda küll oli sama tembuga, st. kolme järjestikkuse singliga Briti tabeli vallutanud ainult Elvis Presley. Aga tema oli ameeriklane!

"The Wayward Wind'i" puhul oli tegu taas vana lööklauluga, mis pärines aastast 1956. Edu ajas Frank Ifieldi hamba üha rohkem verele ja veel samal 1963. aastal jõudis

kaheks nädalaks tabelis esikohale veel neljaski singel "Confessin' (That I Love You)".

"Confessin'i" edu aga tähendas paraku ka Frank Ifieldi karjääri lõppu. Liverpoolist pärit popansamblid The Beatles, Gerry & The Pacemakers ja The Searchers olid selleks ajaks saanud valmis oma esimesed hitid ja järke hakkas tulema kui Väandrast saelaudu. Silmas pidades seda seltskonda, hakkasid seni ülipopulaarse semi-kantri-stiili esitava jõodeldaja Frank Ifieldi laulud tunduma koomilistena, justkui möödunud aegade jäänuk. Oma imagolt klanitud ja viksud estradailauljad Frank Ifield, Brian Hyland, Marty Wilde, Billy Fury, Pat Boone läksid aastateks moest, enne kui Tom Jones, Engelbert Humperdincki ja Bobby Goldsboro taolised kogupere-meelelahutajad hakkasid 1960ndate lõpus taas menu saavutama. Seega ei suutnud ka Frank Ifield, vaatamata mitmetele pingutustele, Briti tabeli etteotsa enam trügida. Kaalukategooriad Briti popbändidega olid liialt erinevad. Ta püüdis küll päästa, mis päästa andis, esinedes 1966. aastal Nashville'i kuulsas kantrimekas "Grand Ole Opry" ja Londoni Wembley staadionil, kuid tema plaadid enam müügis ei läinud. Ei aidanud ka ülesastumised kantrifestivalidel ja kabareedes.

Pärast seda, kui Frank Ifieldile tehti kopsuoperatsioon ja arstid ütlesid, et ta ei saa enam laulda, otsustas mees kätt proovida hoopis näitlejana. Kuid tema ainsaks jäänud film "Up Jumped A Swagman" oli täielik põrumine.

NB!

Frank Ifieldi lauludest void osa saada interneti kaudu:

<http://www.youtube.com/watch?v=iVMzCcgAAkA&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=E747DZDqrvk&feature=related>

http://www.youtube.com/watch?v=DKB_UnEwAJM&feature=related

● “Vene kadriil”
Moskvast, Venemaalt

Viies Rahvusvaheline laste ja noorte moeteatri tefestival Max Moda

● RocoCoco
Sixtina
moekool
Tallinnast.

Märtsikuu lõpus, kui õhus oli tunda kevade ja värvide ootust, tõi juba viiendat aastat moefantaasiad ja värvid lavalaudadele Eestis tegutsev moeteater MaxModa. Selle aasta rahvusvahelise laste ja noorte moeteatrite festivali teemaks oli **Meresümfoonia – lood merest ja kevadest**. Oma moekollektsioone näitasid moeteatrid Venemaalt, Lätist, Leedust, Ukrainast, Kasahstanist. Unikaalne on üritus veel selle poolest, et see on ainus Euroopas korraldatav laste ja noorte moekunstnike ja moeteatrite festival ja nii pole midagi imestada, et Salme kultuurikeskus oli noori ja lapsi pilgeni täis.

Mis on moeteater?

Moeteater ei ole modelliagentuur, pigem on see teatraalne mood, kus eesmärgiks pole kollektsiooni müük, vaid moeloomingust lähtuv inspiratsioon, mis väljendub loo jutustamises lavalise liikumise ja riietuse kaudu. Lood, mida esitatakse, on tavaliselt kuni 7 minutit pikad ja loo lõpus kõnnivad kollektsioonide kandjad nagu modellid publiku sekka poodiumile.

Heal lapsel oli võimalus kiigata festivali väga tore ja professionaalse žürii kõõgipoolle, kus hinnati kollektsioone kolmes erinevas hindamisgrupis: lapsed (kuni 12aastased), noored (kuni 26aastased) ja autorikollektsioonid. Žürii jälgis eelkõige fantaasiarikkust, disaini, koreograafiat, teostust. Ja muidugi ka muusikalist kujundust. Kuna tase oli kõrge, siis eristusid parimatest parimad just oma lavalise esinemisoscuse poolest.

Esikohatöodes oli väga hästi ühendatud tervikuks kollektsiooni esitus liikumise ja muusikalise kujunduse kaudu.

Laste vanusegrupis (8- kuni 13a) tuli võitjaks **“Vene kadriil” (Laste Step-revüü Stephouse Moskva, Venemaa)**.

Teise koha saavutas etendus **“Kariibi mere piraadid” (Laste moeteater MAL-A-HIT Harkov, Ukraina)**.

Kolmanda auhinna sai **“Ümber nurga vasakule” (Moeteater OBRAZ, Verhnedvinsk, Valgevene)**.

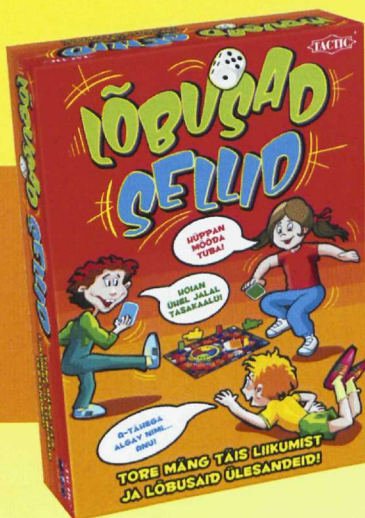
Noorte vanusegrupis (14- kuni 26a) tuli võitjaks **RocoCoco Sixtina tantsu- ja modellikool Tallinnast**.

Teise koha pälvis **“Sinu lainetes” (Moeteater OBRAZ, Verhnedvinsk, Valgevene)**.

Autorikollektsioonide osas tuli võitjaks **“Muusikaline inspiratsioon”**, mille autoriks oli noor eesti moedisainer **Svetlana Puzõreva**. Teise koha sai **“Imperial style 'i”** looja **Elisa Artemjeva** Tartust.

Festival on eelkõige suur laste moeteatrite kevadpidu. Tallinnas Maakri tänaval asuv MaxModa moeteater õpetab lastele ja noortele näitlejameisterlikkust, koreograafiat, lavalist liikumist, noortele ka rõivaste konstrueerimist ja modelleerimist. Kui sind peaks moeteatri tegevus huvitama, siis kliki MaxModa kodulehele www.maxmoda.ee, kus uute õpilaste vastuvõtt ongi juba välja kuulutatud.

MÕNUSAID MÄNGE SAAB MÄNGIDA IGA ILMAGA!

LÕBUSAD SELLID 01959

See on tore mäng täis liikumist ja lõbusaid ülesandeid. Eriti sobiv põnnidele alates kuuendast eluaastast, aga ka isad- emad on mänguringi teretunud.

EUROOPA MÄLUMÄNG 02706

Elades Euroopas, ei tea me siiski väga palju oma koduse maailmajao kohta. Tuupimine on igav – ja seda pole vaja tehagi: mängi koos sõpradega mälumängu ja euro- teadmised tulevad iseenesest!

JUNIOR ESTI MÄLUMÄNG 02566

Mälumängudeseeria variant kooliealistele. Siit saab kindlasti uusi teadmisi, mis kuldavad ära nii elus kui koolis. Mäng sisaldab 1500 küsimust kuuest kategooriast ja palju pildi- kaarte valikuküsimustega. Nüüd mängime!

MILLAL VIIMATI? 02726

Meelelahutuslik ja üllatav seltskonnamäng, mis sobib nii suurtele kui ka väikestele. Millal viimati said muusika, millal kinkisid lilli? Mängijad vastavad sellelaadsetele küsimustele, samas kui vastasmängijad üritavad õiget vastust ära arvata. Selle mänguga igav ei hakka!

Neid ja muidki mõnusaide mängu saad uudistada ka Rekato internetipoes: www.rekato.ee

REKATO

Meie seekordne küsimus puudutab aga hoopiski õuemänge:
nimeta 5 kõige lähedamat mängu, mida oled sõprade või koolikaaslastega mänginud õues, hoovis või spordiväljakul!

Vastuseid ootame toimetusse **5. juuniks 2011**, vastajate vahel loosime välja lauamänge Rekatoilt!

Ärge ainult unustage lisada vastustele oma **aadressi!**

LASTE RÕÕM

Eesti lastejutte ja
luuletusi koos piltidega
1860–1980

1

